

Akademien för hälsa, vård och välfärd

PATIENTERS UPPLEVELSER AV STUDENTERS VÅRD

ARON DAVIDSSON

HEIDUR JULIUDOTTIR

Huvudområde: Vårdvetenskap
Nivå: Grundnivå
Högskolepoäng: 15 hp
Program: Sjuksköterskeprogrammet
Kursnamn: Examensarbete i vårdvetenskap med
inriktning mot omvårdnad
Kurskod: VAE209

Handledare: Jonas Andersson
Examinator: Christina Andrae

Seminariedatum: 2022-12-16
Betygsdatum: 2023-01-03

SAMMANFATTNING

Bakgrund: Forskning om patienters upplevelser av sjuksköterskestudenters vård är begränsad. Patienternas upplevelser är en bidragande faktor till sjuksköterskeutbildningens utveckling. **Syfte:** Att beskriva patienters upplevelser av att vårdas av sjuksköterskestudenter. **Metod:** En allmän litteraturöversikt enligt Friberg med åtta kvalitativa artiklar, en kvantitativ artikel och två artiklar med mixad metod. **Resultat:** Likheter och skillnader i artiklarna beträffande patienternas upplevelser av studenternas vård identifierades. Patienterna upplevde att flera faktorer i sjuksköterskestudenternas vård inverkade på vårdsituationen. (Deras upplevelser var mycket varierande, och indikerar resultaten att flera faktorer i sjuksköterskestudenternas vård har en påverkan på patienternas upplevelser.)De teman som framkom av resultatens analysering var *Läroprocessen, Studenterna gör skillnad, Kompetens och Relationen är ett samspel.* **Slutsats:** Sjuksköterskestudenter med god kommunikation med patienterna och tog sig tid tillsammans med patienterna visade sig ha en god inverkan på patienternas vårdupplevelse. Patienternas vårdupplevelse var otrygg om sjuksköterskestudenterna hade en låg självkänsla och vårdade patienterna ensidigt.

Nyckelord: Patientvård, sjuksköterskestudent, upplevelse, verksamhetsförlags utbildning.

ABSTRACT

Background: Research on patients' experiences of nurse students' care is limited. Patients' experiences are a contributing factor to the development of nursing education. **Aim:** To describe patients' experiences of being cared for by nurse students. **Method:** A general literature review according to Friberg's method. **Results:** Similarities and differences in the articles regarding patients' experiences of nursing student care were identified. The patients experienced that several factors in the nursing students' care affected the care situation. (Their experiences varied, and the results indicate that several factors regarding the nursing students' care have an impact on the patients' experiences.) The themes that emerged from the analysis of the results were *the learning process*, *Students make a difference*, *Competence* and *the relationship is a partnership*. **Conclusion:** Nurse students who had effective communication skills and spent longer time with the patients were contributing to a good healthcare experience. The patients' experience of care was perceived as uneasy if the nurse students exhibited low self-esteem and cared for the patients unilaterally.

Keywords: Patient care, nurse students, experience, work placement.

INNEHÅLL

INNEHÅLL	4
1 INLEDNING	1
2 BAKGRUND.....	1
2.1 Definition av centrala begrepp	1
2.1.1 <i>Sjuksköterskestudent.....</i>	<i>2</i>
2.1.2 <i>Patient .....</i>	<i>2</i>
2.1.3 <i>Verksamhetsförlagd utbildning .....</i>	<i>2</i>
2.2Handledning inom VFU	3
2.2.1 <i>Patientfokuserad handledning .....</i>	<i>3</i>
2.3 Tidigare forskning.....	4
2.3.1 <i>Sjuksköterskestudenters upplevelser att vårda patienter på VFU .....</i>	<i>4</i>
2.4 Lagar och riktlinjer.....	6
2.5 Vårdvetenskapligt perspektiv.....	7
2.6 Problemformulering.....	8
3 SYFTE	9
4 METOD.....	9
4.0 Datainsamling och urval	9
4.1 Dataanalys	11
4.2 Etiska överväganden.....	11
5 RESULTAT.....	12
5.0 Likheter och skillnader i artiklarnas syfte, deltagare och metod.....	12
5.1 Framtagna teman efter artikelgranskning och jämförelse.....	13
5.1.1 <i>Läroprocessen .....</i>	<i>14</i>
5.1.2 <i>Studenterna gör skillnad .....</i>	<i>14</i>
5.1.3 <i>Kompetens.....</i>	<i>16</i>

5.1.4	<i>Relationen är ett samspel</i>	17
6	DISKUSSION	18
6.0	Resultatdiskussion	18
6.1	Metoddiskussion.....	22
6.2	Etikdiskussion.....	24
7	SLUTSATSER	25
8	FÖRSLAG PÅ VIDARE FORSKNING	25
	REFERENSER	27

BILAGA A; SÖKMATRIS

BILAGA B; TABELL FÖR KVALITETSGRANSKNING

BILAGA C; ARTIKELMATRIS

1 INLEDNING

Vi är måna om vår hälsa och livskvalité i livet. Genom olika hälsofrämjande faktorer som sund kost och fysisk aktivitet bibehåller vi vår hälsa. Trots denna personliga vård och insatser upplever de flesta någon gång hur det är att vara patient i hälso-och sjukvården. Patienter befinner sig i den utmanande situationen att vara beroende av någon annans hjälp och vård för sitt välbefinnande. Det är av stor vikt att patienterna känner en tillit till de vårdgivare som tar hand om dem. Patienterna är redan utsatta och sköra i sin situation, men trots det har vi som sjuksköterskestudenter i de flesta fallen känt en otrolig tillit och vänligt bemötande från patienterna. Vi sjuksköterskestudenter är medvetna om vår okunskap och begränsande erfarenhet och det är ingen självklarhet att begära av en patient att vara en del av den utbildningsprocess som sker i patientvården. Det är intressant att utforska hur studenternas förutsättningar och resurser till bra patientvård upplevs av patienterna. Vårt val av ämnesområdet *patienters upplevelser av studenters vård* är delvis inspirerat av våra egna erfarenheter av patientvård som sjuksköterskestudenter. Emellertid är valet även inspirerat från en intresseområdeslista inom vårdvetenskap av Mälardalens universitet. Med detta examensarbete har vi med en allmän litteraturöversikt försökt att belysa patienternas upplevelser och erfarenheter av att vara i den situationen att vårdas av sjuksköterskestudenter.

2 BAKGRUND

Bakgrunden inleds med en presentation och definition av de centrala begreppen inom det valda ämnesområdet för detta examensarbete. Därefter beskrivs sjuksköterskestudenters olika typer av handledning inom verksamhetsförlagd utbildning (VFU) och hur dessa främjar patienternas välbefinnande i vården. Vidare beskrivs sjuksköterskestudenters egna upplevelser av patientvård utifrån tidigare forskning. Därefter presenteras lagar och riktlinjer och det vårdvetenskapliga perspektivet. Bakgrunden avslutas med examensarbetets problemformulering och syfte.

2.1 Definition av centrala begrepp

Nedan kommer de centrala begreppen i detta examensarbete att definieras. Begreppen sjuksköterskestudent, patient och verksamhetsförlagd utbildning är tre återkommande begrepp i examensarbetet och är viktiga för förståelsen av examensarbetet. Dessa kommer att presenteras under tre rubriker.

2.1.1 Sjuksköterskestudent

Sjuksköterskestudenter är de som genomgår sjuksköterskeutbildning på grundnivå vid högskola eller på ett universitet. Grundutbildningen innefattar 180 högskolepoäng och ingår i det praktiska samt teoretiska kurser (Mälardalens universitet, 2022).

Kompetensbeskrivningen för sjuksköterskor av svensk sjuksköterskeförening (2017) är en central del av sjuksköterskans arbete inom vården och är därför även viktig för sjuksköterskestudenter då de ska kunna behärska dessa kompetenser efter genomförd utbildning. Igenom hela examensarbetet syftar termen ”studenter” till sjuksköterskestudenter.

2.1.2 Patient

Enligt nationalencyklopedin (NE) (2022) kan termen patient beskrivas som en person som är i kontakt med vården på grund av sin hälsa eller brist på den. Socialstyrelsen (2018) definierar begreppet patient som en person som ska erhålla hälso- och sjukvård enligt registrering i journal eller erhåller hälso- och sjukvård. Holmström, (2022) beskriver begreppet patient som en människa som behöver vara i kontakt med sjukvård för att de är i behov av behandling, diagnos eller har besvär av sin sjukdom. Vårdhandboken (2020) stärker detta genom att beskriva begreppet patienten på liknande sätt. Omvårdnadsteoretikern Katie Eriksson beskriver att en patient är en vårdbehövande person som lider och söker vård eller uppsöks av vårdsystemet (Eriksson, 2014). I detta examensarbete syftar begreppet patient till personer som erhåller hälso- och sjukvård av studenterna.

2.1.3 Verksamhetsförlagd utbildning

Alla studenter som läser sjuksköterskeutbildningen genomför perioder av praktiskt arbete där studenterna möter patienterna och lär sig arbeta på ett professionellt sätt i praktiken. Europaparlamentets och Europarådets direktiv 2005/36/EG lyfter att sjuksköterskeutbildning med ansvar för allmän hälso- och sjukvård ska omfatta minst 4600 timmars klinisk och teoretisk undervisning. Med den kliniska undervisningen menas att studenterna ska vara medlemmar i ett arbetslag där de lär sig att planera, utföra och bedöma vårduppgifter i direkt kontakt med friska och sjuka människor. Den kliniska utbildningen ska äga rum på sjukhus eller andra vårdinrättningar under handledning och med stöd av andra legitimerade sjuksköterskor. Mälardalens Universitet (2021) beskriver att under sjuksköterskeprogrammet ska studenterna genomföra ungefär 27 veckor av VFU, vilka delas in i olika professionsblock och är förlagda inom somatisk vård, äldrevård, primärvård och

psykiatrisk vård. Under den verksamhetsförlagda utbildningen ska studenterna fokusera på att lära sig att vårda utifrån patienterna. Det ska ske med stöd av handledande legitimerade sjuksköterskor. Enligt svensk sjuksköterskeförening (2021) ingår handledning i sjuksköterskors dagliga arbete. Handledande sjuksköterskor ska följa och delta i planering för studenternas kunskapsutveckling, stå för vägledning och struktur samt utgöra stöd för studenterna. Sjuksköterskestudenter ska ha möjlighet att integrera teoretiska kunskaper under handledningen samt befästa ett arbetssätt som är grundat i beprövad erfarenhet och vetenskap. Utifrån ett professionsperspektiv ska kontinuerlig reflektion möjliggöras och anpassas till den nivå som studenten befinner sig på.

2.2 Handledning inom VFU

Holst (2017) lyfter att när studenter genomför VFU sker en sammanflätning mellan teori och praktik genom att dessa delar av utbildningen samverkar för att skapa kunskap samt förståelse om vårdande av patienter. Holst beskriver även att VFU äger rum inom olika former av hälso- och sjukvård, i den patientnära vården samt att studenterna får stöd av en handledande sjuksköterska. Flertal modeller för handledning av studenter under deras VFU används inom sjuksköterskeutbildningar på respektive lärosäten. Traditionell handledning vid VFU innebär att studenten följer handledaren enligt mästare - lärlingstraditionen, där studenten följer sjuksköterskan och utför uppgifter utifrån råd från sjuksköterskan. Holst beskriver även att det finns en annan pedagogisk modell inom ramen för VFU som benämns "peer-learning", vilket är en term för studenter som lär sig tillsammans och stödjer varandra. Holst menar att studenterna känner stöd av varandra och att möjligheten av att lära tillsammans bidrar till minskad nervositet och ger studenterna känsla av trygghet. Pålsson m.fl. (2017) lyfter att studenter som samarbetar inom VFU blir mer självständiga än studenter som får individuell handledning. Hellström-Hyson m.fl. (2011) menar att studenter som lär via peer-learning på VFU är mer engagerade och aktiva i sitt vårdande. Studenter som kunde diskutera med sina medstudenter hade mer självförtroende som ledde till att de var mer självständiga i sina vårdhandlingar. Mälardalens Universitet (2022) menar att studenter bör placeras i par vid samma vårdverksamhet eftersom par-handledning bidrar till en miljö som i jämförelse med individuell handledning möjliggör för studenter att ta initiativ och bli mer självständiga i sitt vårdande.

2.2.1 Patientfokuserad handledning

Patientfokuserad handledning innebär att studenten får vårda samma patienter i flera dagar under handledning och stöd från en legitimerad sjuksköterska. Det är viktigt att studentens fokus är på patienten. Konsekvent kan studenterna skapa en bättre vårdrelation och studenterna utvecklar djupare kunskap om dessa patienter (Straun m.fl. 2010). Studenterna upplever ett samband mellan relationen till patienterna och deras egen kompetens till vårdandet av dem. Denna relation bygger till stor del på ett tydligt fokus på patienterna.

Straun m.fl. (2010) lyfter att studenterna blev mer självständiga allt eftersom de lärde känna patienterna bättre. Enligt Johansson och Mårtensson (2019) vill studenter ge vård av hög kvalitet, vilket endast kan ske om de lär känna patientens unika person och patientens livsvärld. Skapandet av en relation med patienten kräver tid tillsammans där inget annat stör samtalet mellan studenterna och patienten. Ibland kan det handla om att bara vara närvarande och lyhörd under vårdandet av patienten. Johansson och Mårtensson (2019) menar även att studenterna upplever att de inte kan ge vård av god kvalitet om de har misslyckats att få en helhetssyn av patienten.

Enligt Mälardalens Universitet (2022) är syftet med patientfokuserad handledning att studenten har ett helhetsperspektiv på patienten och tränar på att få fördjupad förståelse för patientens behov av vård och situation. Syftet är även att utveckla studentens förmåga till självständighet. Det som är i fokus är patientens berättelse och livsvärld samt de rutiner och uppgifter i omvårdnaden av patienten som studenten vårdar. Mälardalens Universitet lyfter även att under en patientfokuserad handledning är handledaren öppen och följsam till studentens individuella behov och förutsättningar för lärande men också studentens nivå i utbildningen. Studentens närhet till patient bidrar till ökad möjlighet att lära sig att tillvarata patientens hälsoresurser i vårdandet, samt upptäcka hälsa och lidande genom att lyssna på patienters berättelse, vilket i sin tur bidrar till ökad kunskap. I Carmnes (2000) rapport beskrivs skillnaden mellan patientfokuserad handledning och det traditionella lärlingssystemet, där studenten har fokus på sin handledare som modell och står i ett beroende till sin handledare. Rapporten lyfter dock att patientfokuserad handledning föredras av studenter eftersom det är i mötet med patienten kunskapen får djup och blir levande.

2.3 Tidigare forskning

I avsnittet framkommer forskningsartiklar relaterade till studenternas upplevelser av att vårda patienterna. Studierna har ägt rum i olika vårdkontext, exempelvis på äldreboenden samt på vårdavdelning. Studenterna har även handledts enligt olika handledningsmodeller på sina VFU-placeringar. Denna bredd av artiklar möjliggör ett omfattande perspektiv från studenterna på patientvården.

2.3.1 *Sjuksköterskestudenters upplevelser att vårda patienter på VFU*

Forskning visar att studenternas upplevelser av sin VFU-plats påverkas av faktorer utöver själva patienterna. Handledande sjuksköterskors prioriteringar i vården av patienten samt handledarnas begränsade insyn i studenternas kunskapsförmågor kan bidra till negativa känslor hos studenterna (Laugaland m.fl. 2021; Piamjariyakul m.fl. 2021; Blomberg m.fl. 2021). Enligt Laugaland m.fl. (2021) kan studenterna uppleva både stress, ångest och oro för att de inte får tillräckligt med information och handledning från sjuksköterskor. Enligt studien känner vissa av studenterna att sjuksköterskor på respektive VFU-plats är mer

fokuserade på den medicinska vården än vårdrelationen. Studenterna upplever att patienternas välbefinnande och sjuksköterskornas vårdrelation till patienterna inte alltid är deras huvudfokus. Studien belyser att studenter känner att deras handledare tenderar att ge studenterna uppgifter som inte är lämpliga för deras kunskapsnivå, på grund av att handledarna inte alltid är medvetna om studenternas egentliga ansvarsområden under sin VFU-period. Studenterna upplever då att de är obekväma i situationen och att de känner att patientsäkerheten påverkas negativt av detta. Piamjariyakul m.fl. (2021) och Blomberg m.fl. (2021) menar att flera av studenterna som genomgår VFU känner mycket stress under perioden av praktiskt arbete. De erfarenheterna förbereder dock studenterna för att arbeta som legitimerade sjuksköterskor längre fram i sin karriär.

Studenterna menar att den teoretiska kunskapen är viktig och relevant men att de även upplever att den teoretiska kunskapen inte alltid stämmer med det praktiska utförandet i patientvården (Laugaland m.fl., 2021). Patienternas behov verkar enligt forskningen vara en stark drivkraft samt ett påfrestande hinder för studenterna som vårdar dem. Enligt Holst och Hörberg (2012) medför den praktiska kunskapen en fördjupning och variation till den teoretiska kunskapen. Studien visar att patienternas lidande och sjukdomstillstånd kan väcka studenternas omvårdnadskänsla och utbildningsintresse på ett annat sätt än vad läsning av teori kan. Parallellt med att patientens lidande och sjukdomstillstånd kan driva studenterna och väcka ett kunskapsintresse, beskriver studenterna i studien även att de kan känna att känslomässigt ansträngande situationer som grundar sig i patienternas sjukdom och lidande upplevs mycket påfrestande. De kan känna en hopplöshet i samband med patienternas egen upplevelse av hopplöshet. För sjuksköterskorna och studenterna är det patienternas hälsa och välmående som är i fokus (Holst och Hörberg, 2012).

Forskningen belyser studenternas vilja samt hängivenhet till patienterna, de vill med sina resurser ge patienten en positiv vårdupplevelse (Manninen m.fl. 2012; Holst och Hörberg 2012). Manninen m.fl. (2012) förklarar att studenterna försöker att involvera patienterna i sin egen vård efter sin bästa förmåga eftersom de är medvetna om de hälsofördelar det har. Det gör de genom balanseringen av den nära kontakten som skapas i patientmötet samt av det professionella i sjuksköterskeyrket. Holst och Hörberg (2012) förklarar i sin studie att i eftersträvan efter patienternas välmående kan studenterna utföra små aktiviteter såsom att lyssna aktivt på patienterna för skapandet av en bättre syn på patienternas livsvärld. Dessa aktiviteter och agerande kan vara lika utvecklande läromoment för studenterna som de mer medicinska uppgifterna. Dessutom berättar vissa av studenterna att de genom att sitta tysta och lyssna medan en erfaren vårdpersonal har samtal med patienterna får ett mycket bra lärotillfälle.

Studier som gjorts där studenter under sin VFU har observerat sina medstudenter eller sjuksköterskor i vården av patienter indikerar att studenterna värderar patientcentrerad vård högt och ser en fördel i det för sina patienter. Studenter som observerat andra studenter på VFU-placeringar förklarar att god kommunikationsförmåga verkar vara grunden för professionell vårdkompetens och bör aktivt förbättras av sjuksköterskestudenter samtidigt

som de fokuserar på sin patientcentrerade vård (Park, 2020). Studenterna i Parks studie förklarar vidare att för att växa och bli professionellt kompetent måste sjuksköterskor utveckla sin kommunikationsförmåga som var starkt förbunden till kompetens inom patientcentrerad vård. Studenter som bevittnat andra legitimerade sjuksköterskors vård menar att det upplevs brist på patientcentrerad vård-fokus. Studenterna menar att den bristen påverkar vårdkvalitén som patienterna får (Powers m.fl. 2019). Genom att utveckla kommunikationsförmågan och fokusera på patientcentrerad vård växer sjuksköterskestudenterna i sin kompetens och utvecklas vidare på vägen till att bli sjuksköterska (Park, 2020).

Studenter som får vårda patienter i par berättar att de kan känna en trygghet i varandras närvaro och att det var en fördel då de kunde stötta och hjälpa varandra i vårdandet av patienterna (Holst & Hörberg, 2012; Laugaland m.fl., 2021). Enligt Holst & Hörberg upplever studenterna dock att de uppskattar att arbeta självständigt då de kan utvecklas mera och bli mer självständiga i sitt framtida yrke beträffande patientvården. Laugaland m.fl. (2021) menar att studenter som parades ihop med någon som befann sig längre fram i utbildningen och hade tidigare erfarenheter av VFU-placeringar, berättar att de kunde känna sig tryggare i patientmötet då de visste att den andra studenten var erfaren med situationen.

2.4 Lagar och riktlinjer

Enligt Högskoleförordningen (2021) måste studenterna visa förmågor inom vissa områden som är direkt relaterade till sjuksköterskeyrket. Några av dessa är att studenterna ska kunna arbeta utifrån evidensbaserad vård, kunna samarbeta i vårdteam och kunna vara självständiga i sin roll. Studenterna ska även kunna visa förmåga att arbeta enligt vårdplanering samt dokumentera korrekt med en helhetssyn på patienterna i fokus. Dessa förmågor stämmer i majoritet överens med Kompetensbeskrivningen för legitimerade sjuksköterskor (2017) som redogör för vad en legitimerad sjuksköterskas kärnkompetenser är. De ska tillämpas i vården av patienterna för att främja patientsäkerheten och patienternas värdighet samt att vården blir vetenskapligt förankrad. Ytterligare ansvar över studenterna har legitimerade sjuksköterskor då legitimerade sjuksköterskor ska även bidra till utbildandet av framtida sjuksköterskor och handleda studenterna i deras VFU. Etiska koden för sjuksköterskor förklarar att återkoppling och hjälp ska ges till studenter oavsett om sjuksköterskan ifråga är studenternas handledare eller inte (Svensk sjuksköterskeförening, 2017). Socialstyrelsen (2021) beskriver i sin rapport att rätt kompetensnivå ska upprätthållas i vårdandet av patienterna. Det är därför den legitimerade sjuksköterskans ansvar att en god och säker vård bedrivs när studenterna vårdar patienterna under sin VFU. Vidare förklarar rapporten att det är patienternas rättighet att veta vilka som vårdar dem. Patientlagen (SFS 2014:821) förklarar även att det är sjukvårdspersonalens skyldighet att berätta och förklara för patienterna vem som vårdar respektive patienter. Denna lag gäller även när studenterna deltar i vården.

För att säkra patienternas säkerhet och välbefinnande på respektive VFU-placering ska studenterna skicka in uppgifter och intyg inför varje påbörjad VFU. Mälardalens universitet förutsätter att studenterna lämnar in vaccinationsintyg, hälsodeklaration samt hälsointyg. Misstankeregister och belastningsregister ska även lämnas in då vissa VFU-placeringar kräver det, exempelvis rättspsykiatriska kliniker (Hälsa, Vård och Välfärd, Mälardalens Universitet, u.å.).

2.5 Vårdvetenskapligt perspektiv

Arbetets vårdvetenskapliga perspektiv utgår ifrån vårdvetenskapsteoretikern Erikssons (2018) teorier om patienternas och vårdarnas roll i vården och till varandra. Dessa interaktioner, samarbeten och förhållningssätt som teorin beskriver kan vara viktiga för patientvården. Patienternas relation till deras vårdare som, i detta fall är studenterna diskuteras utifrån denna teori. Patienternas upplevelser av vården som studenterna ger bygger till en stor del på relationen och interaktionen som sker mellan båda parter. Erikssons teori belyser de olika delarna som ingår i den vårdande relation som skapas mellan patienterna och deras vårdare. Eriksson använder begreppen "vårdare" och "patienter" i beskrivandet av vårdens olika aktörer i sina teorier. Dessa benämningar är därför även relevanta till studenternas roll i patienternas vård.

Eriksson, (2018) beskriver att vårdrelationen är en djup och intim relation som förenar vårdarna och patienterna. Båda parter utvecklar ständigt denna relation genom samspel av givande och tagande. Det är denna relation som påverkar och bidrar till en god vård och patienternas välbefinnande i mötet. Erikssons alla teorier är påverkade av hennes användning av begreppet Caritas, det vill säga att vårdarna vårdar med kärlek och omtanke. Patienterna som vårdas i Caritas resulterar i bättre lindrande av lidande.

Eriksson (2018) skriver att i en vårdande relation skapas den delaktighet patienterna borde ha till sin egen vård. Patienterna och studenterna som vårdare skapar tilliten för att utföra en bra vård som ska bidra till lindrandet av lidandet. Denna tillit som krävs inom vårdandet uppnås genom ansning, lekande och lärande mellan de involverade. Caritas som begrepp genomsyrar även dessa delar av vården då ansandet beskriver bekräftelsen och kärleken patienten får av sin vårdare. Patienternas existens inom vården består av deras kropp, själ och ande och bör samtliga aspekter vårdas. Bekräftanden som uppvisar värme är en viktig del av vårdandet. Lekandet finns inom patienterna när de får vara sig själva och utforska sin inre och yttre värld. Det är genom lekandet patienternas egna jag kan förstärkas och följaktligen bidra till vårdandet. Det patienterna och vårdarna upptäcker och upplever under vårdandets förlopp är "lärandet", det är vårdarnas ansvar att leda och stärka patienterna i yttrandet av deras känslor och upplevelser med ledning av caritasperspektivet. Patienterna är i ständig utveckling och formning i lärandet som i sin tur formar vården (Eriksson, 2018).

Eriksson menar även i sin teori att patienterna lever i tre världar: Den yttre världen, det som fysiskt sker runt patienterna, mellan världen som består av relationer och samband i det

sociala och den inre världen där patienterna upplever sina egna känslor och upplevelser av sig själva och de andra världarna. Patienterna befinner sig i alla världar samtidigt och det är vårdarnas ansvar att värna om dessa världar för patienten men även att hjälpa patienterna att förstå och vägleda dem genom svårigheter som kan uppkomma i dessa världar (Eriksson, 2018).

Eriksson (2018) menar att vårdande alltid har funnits, samt att vården utgörs av kärlekens kraft och förmedlas genom ansning, ömhet och närhet. Eriksson lyfter också att vårdprocessen sker i presens, här och nu samt att formas utifrån de möjligheter och resurser som finns i den aktuella situationen. Eriksson beskriver att vårdandet inte enbart är en interaktion utan också en relation. Vårdrelationen utgör grunden i vårdprocessen och vårdandet. En förutsättning för en fungerande vårdprocess är en fungerande vårdrelation. Vårdrelationen bygger på ömsesidighet och kan inte forceras av vårdaren. Vårdandet innebär att vårdaren och patienten är delaktiga av samma helhet. Delandet mellan patienten och vårdare innebär närvaro, att vara nära i tid och rum samt en medvetenhet om den andra.

2.6 Problemformulering

Tidigare forskning belyser att studenternas upplevelser av patientvård på sin VFU varierar. Studenterna nämner känslor som oro och ångest beträffande vården av patienterna till följd av bristande kunskap och liten erfarenhet. Studenternas intresse och ansvarskänsla för patienternas vård och övergången från teorin till praktiken är även tydlig i tidigare forskning. De beskriver att handledningen samt förekomsten av samarbete med andra studenter kan innebära för- och nackdelar i patientvården. Kompetensbeskrivningen för legitimerad sjuksköterska beskriver att legitimerade sjuksköterskor har ett ansvar för de studenter som genomför sin VFU. Handledningen ska ske med fokus på sjuksköterskans kärnkompetenser i syfte att skapa en patientsäker och god vård. Tidigare forskning visar att genom implementering av patientfokuserad handledning sätts patienternas och studenternas relation i fokus och en möjlighet för djup förståelse av patienterna skapas. Eriksson (2018) menar att en bra vård kräver en bra vårdrelation mellan vårdgivare och patient. Denna vårdrelation skapas genom en ömsesidighet och samspel från båda parter. I en gemensam vårdrelation är det av ytterst intresse vad patienterna upplever och känner kring detta fenomen med studenterna. Trots patienternas stora roll i värderelationen är patienternas egen upplevelse av studenternas vård ett lite utforskat fenomen. Med denna litteraturoversikt ska deras upplevelser av studenternas vård beskrivas. En större förståelse av detta fenomen skulle kunna skapa bättre förutsättningar till en mera patientcentrerad vård under VFU där patienternas röster och upplevelser är i fokus. Belysning av detta fenomen är även viktig för fortsatt utveckling av sjuksköterskestudenters utbildning i skapandet av kompetenta sjuksköterskor inom vården.

3 SYFTE

Syftet var att beskriva patienters upplevelser av att vårdas av sjuksköterskestudenter.

4 METOD

Examensarbetet har utgått från en allmän litteraturöversikt enligt Friberg (2022b). En allmän litteraturöversikt är en sammanställning av resultat från vetenskapliga artiklar och andra källor i syfte att skapa en översikt av valt ämnesområde där kvalitativ samt kvantitativ forskning användas. I denna allmänna litteraturöversikt har resultaten sammanställts där likheter och skillnader i respektive artiklar presenteras.

4.0 Datainsamling och urval

Vid datainsamling och urval av forskningsartiklar i detta arbete användes databaserna CINAHL Plus, PubMed och SwePub. Samtliga databaser är väl tillämpade att söka bland vårdvetenskapliga artiklar enligt Mälardalens universitet biblioteksdata (Mälardalens Universitet bibliotek databaser, 2022). Då databaserna är omfattande i sökning av vårdvetenskapliga artiklar är det viktigt att använda rätt sökord i respektive databas. Vid val av sökord diskuterades termer och ord som var bäst tillämpade att söka fram artiklar som beskrev patienters upplevelser av studenternas vård. Mittuniversitet och Karolinska institutet har framtagit termer som är anpassade till sökningar inom databaserna CINAHL Plus och PubMed. Dessa guider för termer användes för att precisera sökningar på respektive databas. Dessa termer benämns CINAHL headings, vilket används till sökningar på CINAHL Plus och MeSH-termer vars termer används på databasen PubMed. Exempel på CINAHL headings som användes i examensarbetet är "Student-patient realtions" och "nursing education". MeSH termer som används är exempelvis "patients experience".

Databaserna CINAHL Plus och PubMed har ytterligare funktioner som kan användas i samband med valda sökord som i sin tur påverkar sökningsträffarna. Exempelvis kan citattecken användas för att begränsa sökningarna ytterligare, genom den sökfunktionen sökte databaserna ordagrant på de termer eller ord som befann sig inom citattecken. Booleska sökoperatörer "AND" "OR" och "NOT" användes även vid sökningar, sådana beordrar respektive databas att söka efter sökord i en specifik ordning och hur dessa ska kombineras. Genom användning av dessa termer utökas även sökningen vilket minskar risken att artiklar som besvarar syftet förbises (Karolinska institutet, 2022). Vid sökning av olika fraser och termer i samma sökning användes booleska termen "AND". Booleska termen

”OR” indikerar att orden innan och efter har en liknande betydelse till varandra och kan därför sökas samtidigt i databasen. Termen ”NOT” användes vid exkludering av termer eller meningar som inte vara av intresse för syftet. Exempel på detta är ”Patient experience OR perceptions OR opinions” AND ”nursing students AND qualitative study” NOT ”student experiences”. Slutligen användes även ”word in subjectheading” (MW) för flera sökningar på CINAHL Plus i syfte att avgränsa sökningsträffar till enbart de valda sökorden i artikelns ämnesrubrik (Östlundh, 2022). Det resulterade i mera specifika sökningar om patienternas upplevelser av studenternas vård. Sökningar gjorda på databasen SwePub erbjuder inte sökfunktioner som booleska termer, användes därför sökningen ”patients experiences student nurses” där enbart mellanrum särskilde respektive sökord.

Tre avgränsningar diskuterades och bestämdes innan själva artikelsökningen påbörjades. Dessa var att samtliga artiklar skulle vara skrivna på engelska, då en stor förståelse för det språket fanns samt att majoriteten av vetenskapliga artiklar publiceras på engelska. Artiklarna skulle även vara utgivna mellan 2012-2022. Den sista avgränsningen som använts i dataurvalet var att samtliga artiklar ska vara ”peer reviewed”, vilket innefattar att artiklarna är vetenskapligt granskade innan publicering. Databaserna CINAHL Plus och SwePub möjliggör en direkt sortering av artiklar som har blivit vetenskapligt granskade innan publicering. Avgränsningsfunktionen ”peer reviewed” användes till CINAHL Plus respektive ”refereegranskad” på SwePub. För att säkerställa vetenskaplig granskning av artiklar på PubMed kontrollerades dessa artiklar på Ulrichsweb. Examensarbete har inklusionskriterier som gällde för valet av artiklar. Dessa var att artiklar som inkluderades skulle spegla patienters upplevelser av studenternas vård. Artiklar som innehöll både studenters och patienters upplevelser skulle vara tydligt att urskilja respektive målgrupps upplevelser. Patienterna skulle vara vårdade av sjuksköterskestudenter. Patienterna som vårdades skulle vara över 18 år, då syftet med detta examensarbete inte skulle beskriva pediatrika patienters upplevelser av studenternas vård.

Samtliga sökningarna genererade mellan 2 och 145 sökingsresultat vilket sammanlagt blev 364 artiklar. Alla artiklars titlar lästes vilket resulterade i att 285 artiklar exkluderades då dessa titlar inte skulle kunna besvara arbetets syfte. De resterande 79 artiklars abstrakt lästes, denna process exkluderade ytterligare 51 artiklar och lämnade kvar 28 artiklar som lästes i sin helhet. Av dessa 28 artiklar valdes 13 artiklar som genomgick det sista steget i dataurvalet för arbetet. Samtliga sökningar finns i sökmatriken, bilaga A.

Till sist genomgick 11 artiklar en kvalitetsgranskning för att säkerställa att de var tillämpliga för arbetet (se bilaga b). Denna kvalitetsgranskning gjordes med inspiration enligt Friberg (2022a) och bestod av 9 ”ja” eller ”nej” frågor. Varje fråga som blev svar ”ja” motsvarade en poäng för artikeln. För att upprätthålla en god kvalitet krävdes det minst 7 poäng för att respektive artikel användes i arbetet. Artiklar med 7-8 poäng motsvarade en medelhög kvalitet och de med 9 poäng hade en hög kvalitet enligt kvalitetsgranskningen. 7 artiklar motsvarade en hög kvalitet efter kvalitetsgranskning. 4 artiklar motsvarade en medelhög

kvalitet varav 1 erhöll 7 poäng av 9. Samtliga 11 artiklar valdes till detta arbete efter utförd kvalitetsgranskning och dokumenterades i artikelmatrisen, bilaga C.

4.1 Dataanalys

Dataanalysen genomfördes enligt Fribergs (2022a) steg till en dataanalys för en allmän litteraturöversikt. Där första steget var att läsa de valda artiklarna flera gånger för att få en förståelse för innehållet och resonemanget. Artiklarnas resultatkapitel var av störst intresse då strävan genom hela analysen var att svara på arbetets syfte med hjälp av resultaten. Fynd som svarade på arbetets syfte valdes från artiklarnas resultat och sammanfattades i ett separat dokument för att enkelt och snabbt kunna navigera och läsa resultaten. Enligt Friberg (2022a) benämns dessa fynd "nyckelfynd". Artiklarnas kapitel om metod, dataanalys samt syften sammanfattades och sammanställdes för att skapa en översikt som i sin tur underlättade processen av att föra in relevant nyckelfynd i resultatet (Friberg, 2022a). De kvalitativa, kvantitativa och de artiklar med mixad metod som ansats analyserades var för sig för att på bästa sätt förstå artiklarnas egentliga resultat. Detta eftersom de olika ansatserna innebär differerande resultat och hur de framställs i artiklarna. Samtliga artiklars nyckelfynd jämfördes sedan med varandra för att lyfta deras likheter och skillnader beträffande patienternas upplevelser av studenternas vård. Alla upplevelser kring studenternas vårdande, negativa samt positiva var av intresse för examensarbetet då syftet var att skapa en allmän litteraturöversikt av patienternas upplevelser. Nyckelfynd från artiklarnas kapitel som vara av intresse översattes till svenska och färgkodades beroende på innehåll och sammanhang i den ursprungliga artikeln. Efter noggrann analys användes färgkodningarna för att sortera samtliga artiklars innehåll till olika teman. Fyra teman skapades där respektive fynd kunde placeras. Varje tema hade till en början en färgkodning för att underlätta läsningen och granskningen. Vissa fynd upplevdes kunna placeras under flera teman, dessa fynd granskades och diskuterades ytterligare för att slutligen placera i bäst passande tema. Teman blev senare egna rubriker som på bästa sätt speglade kapitlets innehåll, det vill säga de olika känslor och fenomen patienterna upplevde i samband med att vårdas av sjuksköterskestudenter.

4.2 Etiska överväganden

De forskningsartiklar som används till detta arbete har alla varit skrivna på engelska. Å ena sidan skapar det möjligheten att all data ska vara vetenskapliggrundad och lättåtkomlig för samtliga intresserade läsare, -men å andra sidan skapar det ett översättningsmoment som har uppmärksammat i arbetet. Exempel på detta är översättandet av ordet "experience", det ordet översätts till "erfarenheter" och "upplevelser" på svenska, två ord med olika betydelser

beroende på sammanhang i text. Genom analys och kritisk granskning av artiklarnas innehåll har dessa begrepp kunnat urskiljas i texten och endast patienternas upplevelser av sjuksköterskestudenter som vårdare inkluderats i arbetets resultat.

Arbetet bygger på en litteraturöversikt där flera forskares arbeten tas upp och refereras, inga egna tolkningar har beskrivits. Lagen om ansvar för god forskningssed och prövning av oredlighet i forskning §2 förklarar att ett forskningsarbete för god forskningssed är att skribenterna inte förfalskar, plagierar eller fabricerar någon data. Enligt CODEX (2021) kan plagiering av material undvikas genom rätt och tydliga referenser. Med hänsyn till det har American Psychological Associations (APA) system för referenshantering använts för att säkerställa respektive skribents rättighet över forskning och insikter som tas upp. Vissa av forskningsartiklarna i arbetet bygger på en intervju-analys där människors egna åsikter uppmärksammas. Respektive artikels metod och deltagares rättigheter för att upprätthålla den etiska aspekten av forskningen har granskats. Patienterna är utsatta då de är i stor utsträckning beroende av extern hjälp från vårdpersonalen och det var därför av extra vikt att deras informerade samtycke av deltagande i studierna uppvisas i samtliga artiklars etiska diskussion eller andra etiska kapitel. Polit och Beck (2021) förklarar att en deltagare i en studie informeras om samtycke skriftligt eller muntligt. Deltagarna måste inte bara höra den informationen utan forskarna bör även se till att de har förstått informationen. Endast då kan deltagaren anses ha informerats om samtycke.

Författarnas egna upplevelser av att vårda som sjuksköterskestudenter bör även betonas då de har gemensamt deltagit i sex VFU perioder. Dessa erfarenheter skulle kunna vara en intressekonflikt i arbetet utan reflektion och medvetandegörande. Medvetna om denna aspekt skrevs arbetets resultat enbart utifrån patienternas egna åsikter utan några värderingar.

5 RESULTAT

Nedan kommer artiklarnas resultat att presenteras. Elva artiklar med olika ansatser jämfördes. Likheter och skillnader i artiklarnas syften, metoder samt deltagare inleder denna del av arbetet. Därefter presenteras och jämförs artiklarnas huvudresultat angående patienters upplevelser av att vårdas av sjuksköterskestudenter.

5.0 Likheter och skillnader i artiklarnas syfte, deltagare och metod

Beträffande syften i artiklarna var det sju av artiklarna som använde begreppet "experience" i syftet (Eskilsson m.fl., 2015; Gallagher & Carey, 2012; Jakobsen m.fl., 2021; Andersson m.fl., 2020; Smeltzer m.fl., 2015; Strömwall, 2018; Domantay m.fl., 2021). Två av artiklarna använde ordet "views" i sitt syfte (Suikkala m.fl., 2020; McMahon m.fl., 2016). En artikel använder ordet "attitudes" i sitt syfte (Moores m.fl., 2015). En artikel använde ordet "reciprocity" (Hwang m.fl., 2014). Samtliga artiklar i examensarbetet hade inriktat sig mot patienternas upplevelse av studenternas vårdande men tre av artiklarna hade även för syfte att lyfta och förklara studenternas upplevelser (Suikkala m.fl., 2020; Gallagher & Carey, 2012; Hwang m.fl., 2014). Deltagare i dessa artiklar var därför både patienter och studenter. Patienternas upplevelser var dock det prioriterade intresset i artiklarna. Resterande artiklar i examensarbetet beskriver endast patienterna som deltagare. Alla artiklar utom två belyste patienternas ålder specifikt i sin deltagarbeskrivning (McMahon m.fl., 2016; Domantay m.fl., 2021). Patienterna i samtliga artiklar i examensarbetet var dock alla över arton år vilket resulterar i att alla patientupplevelser i det här examensarbetet var från vuxna individer. Åtta artiklar specificerar deltagarnas ålder kunde variera från nitton till nittiotre år (Suikkala m.fl., 2020; Gallagher & Carey, 2012; Hwang m.fl., 2014; Jakoben m.fl., 2021; Eskilsson m.fl., 2015; Smeltzer, m.fl., 2015; Strömwall m.fl., 2018; Moore s m.fl., 2015). De flesta av artiklarna hade även i majoritet patienter över femtio år och allmänt var medelåldern hög. Studenternas ålder var sällan specificerad i artiklarna. Det var gemensamt i de artiklar som beskrev de deltagande studenterna att deras kunskapsnivå var av intresse det vill säga vilket år studenterna befann sig i sin sjuksköterskeutbildning.

Till detta examensarbete användes åtta kvalitativa artiklar, två artiklar med mixad metod som ansats och en artikel med kvantitativ ansats. Alla artiklar utom en använde sig av intervjuer till datainsamling från de deltagande, den artikeln var även den enda kvantitativa artikeln som inkluderats i det här examensarbetet (Suikkala m.fl., 2020). De resterande artiklarna med mixad metod och kvalitativ ansats använde sig av ostrukturerade intervjuer eller semistrukturerade intervjuer. Fem av de artiklarna med kvalitativ ansats använde sig av ostrukturerade intervjuer för sin datainsamling (Eskilsson m.fl., 2015; Gallagher & Carey, 2012; Moores m.fl., 2015; Strömwall m.fl., 2018; Andersson m.fl., 2020). De resterande tre använde sig av semistrukturerade intervjuer (McMahon m.fl., 2016; Smeltzer m.fl., 2015; Domantay m.fl., 2021). Av artiklarna med mixad metod var det en som använde semistrukturerade intervjuer (Jakoben m.fl., 2021). En artikel använde sig av ostrukturerade intervjuer för datasamling (Hwang m.fl., 2014;). I den kvantitativa artikeln som inkluderats i arbetet var datainsamlingen självskattningsformulär som samtliga deltagare i studien fyllde i (Suikkala m.fl., 2020).

5.1 Framtagna teman efter artikelgranskning och jämförelse

Kommande rubriker är resultat av teman som har framkommit genom noggrann granskning av forskningsartiklar som använts till det här examensarbetet. Teman och rubriker som

identifierades var: "Läroprocess", "Studenterna gör skillnad", "Kompetens" och "Relationen är ett samspel".

5.1.1   *Läroprocessen*

Studenternas läroprocess och utbildning för att bli legitimerade sjuksköterskor var av stort intresse för patienterna och väckte starka känslor. Patienterna ville påverka och bidra till studenternas kompetens och läroprocess som skapades på VFU:n (Andersson m.fl., 2020). Patienterna förstod att det var genom träning på riktiga patienter som studenterna på bästa sätt kunde förbereda sig för sitt framtida yrke (Strömwall m.fl., 2018). De upplevde sig ha en roll och större mening i sin tillvaro som patienter när de kunde hjälpa studenterna på sin väg att bli legitimerade sjuksköterskor (Eskilsson m.fl., 2015; McMahan m.fl., 2016; Andersson m.fl., 2020). I sin strävan att kunna hjälpa studenterna uttryckte patienterna att de medvetet försökte använda sig av tydliga formuleringar och genomgående förklaringar av sina bekymmer och hälsotillstånd i syfte att försäkra att studenterna lärde sig något av dem som patienter (Andersson m.fl., 2020). Patienterna hade en stark önskan att ta del av studenternas lärandeprocess och bidra till förbättring av vården för framtida patienter. Möjligheten att ta del av studenternas lärande sågs som givande och bekräftande enligt flera patienter. Patienterna beskrev hur de såg studenterna utveckla sina färdigheter, ta emot återkoppling och genuint lyssna på råd från patienterna. Detta gav patienterna glädje och gjorde vårdupplevelsen positiv (Smeltzer m.fl., 2015). Patienter som vårdades av två studenter berättar att de trivdes med att kunna följa med i tankeprocessen när studenterna diskuterade och hjälpte varandra att komma fram till det bästa tillvägagångssättet beträffande patienternas vård (Strömwall m.fl., 2018).

På en psykiatrisk vårdavdelning kunde patienterna känna att det krävdes av dem att bidra till att studenterna skulle lära sig något. Patienterna ville visa och förklara för studenterna hur de borde vårda patienterna. En del av patienterna uttryckte att det krävdes mer energi av dem för att kunna bidra med bra kunskap för studenterna samt att de kunde känna sig blottade och sårbara i den rollen. Patienterna beskrev att varken vårdpersonalen, handledare eller studenterna själva satte detta krav utan att de själva ansåg det som sin plikt för studenternas läroprocess och för framtida patienter (Anderson m.fl. 2020).

Beträffande utvärdering av studenternas vårdande och deras läroprocess efter utförd VFU ansåg patienterna att de var bäst tillämpade att göra det. Tvärtemot handledarnas och studenternas farhågor kände patienterna att de kunde vara ärliga med sina åsikter och inte behövde hålla undan eller linda in någon åsikt för studenterna. De tyckte att det var av stor vikt att deras åsikter synliggjordes i studenternas slutliga utvärdering (McMahan m.fl., 2016).

5.1.2   *Studenterna gör skillnad*

Patienterna hade varierande åsikter om studenternas deltagande i deras vård utöver de uppenbara vårdinsatserna som att exempelvis fysiskt hjälpa patienterna eller att utföra kliniska moment som utdelning av mediciner (Gallagher & Carey, 2012; Domantay m.fl., 2021; Strömwall m.fl., 2018). Patienterna beskrev att studenternas närvaro var en positiv upplevelse och att det fanns många aspekter av studenternas inställning och närvaro som förbättrade kvaliteten på vården (Gallagher & Carey, 2012). Patienterna visar att studenternas engagemang till patienternas vård bidrog till en bättre vårdrelation för patienterna. Patienterna kände att studenternas positiva inställning kunde lyfta deras vård till en annan nivå som gränsade till att vara en bättre vårdupplevelse för patienterna allmänt än vad de fick av legitimerade sjuksköterskor (Hwang m.fl., 2014).

Patienterna förklarade att studenterna ofta formulerade sig på ett mera förståeligt sätt än vad sjuksköterskorna och undersköterskorna gjorde. De tyckte även att studenterna var noggranna beträffande sina val av vårdtermer och förklaringar av begrepp angående patienternas hälsa. Detta ledde till att patienterna förstod egen hälsa och hälsoproblem bättre vilket bidrog till att hela vårdtiden upplevdes enklare och mer positiv, då de inte upplevde att någon frustration eller missförstånd kring deras vård kunde uppstå (Moore m.fl., 2015). Patienterna beskrev att studenterna var lugna och bekväma att arbeta med. Studenterna kunde dock i vissa fall upplevas förvirrade och att de inte helt förstod sina uppdrag (Domantay m.fl., 2021). Patienterna nämnde även att de kunde uppleva att vårdpersonalen gav en bättre vård när studenterna var närvarande eftersom personalen försökte vara övertydliga för studenternas skull. En indirekt effekt av det blev att patienterna även kunde bättre förstå och blev bättre insatta i sin vård (Strömwall m.fl., 2018). Patienterna kände sig trygga att få vård ifrån studenterna utan handledares eller sjuksköterskors närvaro. Studenterna beskrevs som tröstande och lugna vilket stärkte patienternas upplevelse av välbefinnande och ökade förtroendet för den vård de skulle få av studenterna (Domantay m.fl., 2021).

Patienterna beskrev hur studenterna spenderade mer tid åt att umgås med patienterna allmänt samt att de tenderade att visa mer engagemang för patienternas vård än vad vårdpersonalen upplevdes göra. Tiden kunde ägnas åt att delta i vanliga samtal om triviala saker som berörde patientens eller studentens liv (Jakobsen m.fl., 2021 & McMahon m.fl., 2016). Patienterna upplevde att studenterna genuint ville spendera mer tid med dem. När studenterna visade genuint intresse för patienterna som individer och deras välbefinnande kände patienterna sig mer benägna att vårdas av studenterna (Jakobsen m.fl., 2021; Strömwall m.fl., 2018). Dessa ytterligare insatser studenterna gav påverkade patienternas psykiska välbefinnande, de kände sig glada och pigga. Vissa berättade att de upplevde att de hade mer livsvilja efter studenternas vård (McMahon m.fl., 2016; Jakobsen m.fl., 2021; Strömwall m.fl., 2018).

Patienterna berättade att de kunde känna när studenterna hade bristande eller litet intresse och engagemang för dem som patienter. Detta resulterade i att patienterna upplevde sig osäkra och obekväma i studenternas vård (Gallagher & Carey, 2012). Studenternas närvaro sågs inte alltid som en uppmuntrande eller lugnande upplevelse. Särskilt de äldre patienterna förklarade hur de unga studenterna var högljudda och störande när de lät högt under

måltidssituationer eller i det gemensamma rummet på avdelningen (McMahon m.fl., 2016). Patienterna kunde även känna sig osäkra med studenternas närvaro. Detta på grund av att de inte helt förstod studenternas roll i patienternas vård som i sin tur påverkade deras tillit till den vård de tog emot. Patienter ifrågasatte sin egen sekretess angående personuppgifter som studenterna hade tillgång till. De kunde även känna sig stressade av att vårdas av dessa studenter vilket gjorde vårdupplevelsen obehaglig och osäker (Moore m.fl., 2015).

5.1.3   *Kompetens.*

Patienterna jämförde studenternas kompetens med vårdpersonalen och hade i många fall inte samma tillit till studenterna som till vårdpersonalen på sjukhuset. Patienterna kände en oro för att behöva vara studenternas försökskaniner och träning på deras resa att bli legitimerade sjuksköterskor (Moore m.fl., 2015). Patienternas osäkerhet baserades delvis på deras erfarenheter av studenternas vård (Moore m.fl., 2015; Hwang m.fl., 2014; Eskilsson m.fl., 2015). Patienterna var medvetna om att studenter hade bristande kompetens i vårdandet jämfört med legitimerade sjuksköterskor (Andersson m.fl., 2020; Moore m.fl., 2015; Hwang m.fl., 2014). Patienterna var förberedda och hade en förståelse för att studenterna kunde göra misstag samt att dessa misstag, skulle ge studenterna erfarenhet och i sin tur stärka deras självförtroende (Domantay m.fl., 2021). Patienterna berättade att vårdpersonal kunde komma till deras rum och direkt observera vad som behövdes göras och vad de behövde hjälp med. Denna förmåga upplevde patienterna inte att studenterna hade, de kunde i många fall inte se med blotta ögat vad som eventuellt var patienternas behov i stunden. Studenterna behövde förlita sig på verbal kommunikation med patienterna och fråga direkt vad patienterna ville ha hjälp med (McMahon m.fl., 2016). Jakobsens, m.fl. (2021) studie visar dock att när patienterna jämförde vården mellan båda parter var det kvalitetsskillnader mellan studenternas och vårdpersonalens vårdinsatser. Vissa patienter upplevde att studenterna inte var tillräckligt kompetenta och kände osäkerhet i vårdandet från vissa studenter. Detta berodde främst på studenternas bemötande och bristande självförtroende. Detta var dock inte fallet för alla patienter eftersom flera patienter hade förståelse för att studenterna behövde tid och utrymme för att stärka sitt självförtroende för att utvecklas och kunna ge bättre vård (Domantay m.fl., 2021).

Beträffande studenternas kompetens berättade patienterna att de kunde känna en ökad trygghet till studenterna när de bar sina namnbrickor som indikerade att de vara studenter. Denna transparens gjorde att patienterna kände sig säkrare i studenternas vård då de antog att de skulle be om hjälp från sina handledare om det behövdes (Moore m.fl., 2015). Vikten av namnbrickor som skilde studenterna ifrån vårdpersonal var inte det enda av betydelse för patienterna. Patienterna berättar att studenternas arbetskläder på avdelningen var identiska med vårdpersonalens. Dessa likheter i studenternas och vårdpersonalens utseende på VFU-placeringar försvårade patienternas förmåga att kunna skilja studenterna från vårdpersonalen i flera patientmöten. (Domantay m.fl., 2021). Flertal studier lyfter att patienterna upplevde studenternas brist på kompetens (Domantay m.fl., 2021; Hwang m.fl., 2014; Andersson, 2020; Eskilsson, 2015). Patienter kunde uppleva att vården var bristfällig

för att senare under dagen informeras om att vården givits av studenter vid det tillfället (Domantay m.fl., 2021). När patienterna upplevde osäkerhet och minskat tillit till studenternas kompetens kunde patienterna ta ett medvetet beslut att inte efterfråga studenternas vård. (Hwang m.fl., 2014). Patienterna berättade att de kunde känna av när studenterna hade en låg självkänsla till följd av att inte vara tillräckligt pålästa om situationen i fråga och sin roll i den. Närvaron av ordinarie vårdpersonal när studenterna skulle vårda patienterna kunde behövas för att patienterna skulle känna sig trygga i studenternas vård (Andersson m.fl., 2020; Eskilsson m.fl., 2015). Trots sin oro inför mötet med studenterna beskrev flertal patienter att de kände sig trygga med att studenterna skulle gå till sina handledare och annan vårdpersonal för hjälp. Studenterna försökte inte att dölja sin okunskap utan patienterna upplevde att de alltid var ärliga när de blev osäkra i vården (Strömwall m.fl., 2018). Patienterna menade att de kunde sakna studenternas utstrålning av säkerhet i vården. Denna brist bidrog i sin tur till patienternas upplevelse av otrygghet. Patienterna beskrev att den bristande utstrålning av säkerhet berodde på att studenterna kunde sakna erfarenhet och självförtroende av att ge vård till patienter. De beskrev att studenternas brist på självförtroende skulle kunna motverkas genom ett bättre samarbete mellan patienterna och studenterna (Domantay m.fl., 2021).

Studenterna upplevdes professionella och skickliga i sina vårdinsatser. Även om patienterna kunde känna att studenterna inte hade den kunskapen om patienternas medicinska tillstånd som krävdes upplevdes studenterna bidra till vårdrelationen på andra sätt. Exempel på detta var studenternas förmåga att och vårda patienterna genom att prata om patienternas livsvärld och skapa en djupare förståelse av patienterna som individer (Andersson m.fl., 2020).

5.1.4   *Relationen är ett samspel.*

Patienterna kände sig delaktiga i sin vård och upplevde sig insatta i diskussionen om eget välbefinnande och hälsa. De upplevde att studenterna uppmuntrade och försökte starta öppna dialoger med dem. (Eskilsson m.fl., 2015; Moores m.fl., 2015; Andersson m.fl., 2020; Strömwall m.fl., 2018). De flesta patienterna kände att studenterna strävade efter ett samarbete med dem då de fick vägleda och uttrycka hur de vill vårdas och vad som behövdes i stunden (Suikkala m.fl., 2020). Patienter som vårdades av två studenter under hela VFU perioden beskrev att det var en fördel då de kunde bygga vidare på en relation med studenterna som skapades under tiden. Studenterna upplevdes även vara mer avslappnade i sitt bemötande till patienterna. Patienterna ansåg att det var till följd av studenternas förmåga att kunna ta stöd av varandra. Studenterna behövde då inte känna sig lika utsatta som om de hade varit själva med patienterna i de olika vårdmomenten (Strömwall m.fl., 2018). Patienterna kände inte att studenterna tog över och upplevde i många fall att studenterna uppmuntrade till att patienten värnade om sin egenvårdsförmåga. Studenterna kompletterade när det krävdes och inte i onödan, vilket uppskattades av patienterna.

Enstaka patienter upplevde att de enbart sågs som passiv del av vårdrelationen där studenterna själva bestämde och vårdade dem utan att förklara eller överväga med patienterna. Då upplevde patienterna sig knappt insatta i sin egen vårdplanering och kände att viktiga beslut tog utan deras egna åsikter (Suikkala, m.fl., 2020). Patienterna ville gärna släppa in studenterna i sitt liv och berätta om sina upplevelser, studenterna upplevdes även vara intresserade av att lyssna. Denna öppenhet från båda parter gjorde att patienterna kände sig förstådda och respekterade av studenterna (Eskilsson m.fl., 2015; Gallagher & Carey, 2012; Andersson m.fl., 2020; Strömwall m.fl., 2018). Patienterna beskrev även hur de kunde känna att studenterna var mera intresserade av deras tillvaro som människa än vårdpersonalen. Patienterna betonade att studenterna kunde vara duktiga på att uppmuntra dem till samtal om deras livserfarenheter, vilket var mer än vad vårdpersonalen upplevdes göra. Patienter menade att studenterna gjorde det mer än vad vårdpersonalen var van att göra (Andersson m.fl., 2020).

Tid visade sig vara viktigt för att kunna skapa och förstärka vårdrelationen mellan patienterna och studenterna. Patienterna kände att de kunde vara mer ärliga och öppna med studenterna ju mer de lärde känna dem under vårdtiden. Studenterna upplevdes bli modigare och mera öppna med patienterna under vårdtiden (Moore m.fl., 2015; Andersson m.fl., 2020).

6 DISKUSSION

Kommande kapitel består av en diskussion om de artiklar som har inkluderats i arbetet. Dessa artiklars syfte och metod kommer att diskuteras, följt av artiklarnas resultat som lyftes i arbetet. Därefter diskuteras och motiveras arbetets egentliga metod. Avslutningsvis framförs det en etikdiskussion.

6.0 Resultatdiskussion

Resultatet i temat *Relationen är ett samspel* visade att patienterna upplevde att studenterna var lyhörda angående patienternas åsikter i sin vård. Detta bidrog till allmänt positiva känslor beträffande kommunikationen mellan patienterna och studenterna i vårdandet. Tidigare forskning visade att grunden till en bra patientvård byggde mycket på studenternas kommunikationsförmåga till patienterna (Park, 2020). Eriksson beskriver teorin om lekandet i vården, i den framkommer att vårdaren ska vägleda och hjälpa patienterna att förstå sin situation (Eriksson, 2018). Denna vägledning och förståelse möjliggörs med värdefulla och uppmuntrande samtal mellan patienterna och studenterna. Studenterna skapade bra förutsättningar för att bättre kunna förmedla patienternas bekymmer vidare och

kunna bidra till patienternas allmänna välbefinnande i sin sjukdom då patienterna vågade och kände sig bekväma att öppna sig för studenterna. Resultatet av temat visade att patienterna ville få delta i sin egen vård. Tidigare forskning underbygger detta då studenterna förklarade att deras strävan för patienterna var att bidra till patienternas vidare utveckling av sina egenvårdsförmågor. Studenterna var medvetna om de fördelar som följer av bibehållandet av dessa förmågor och värnade därför om dem (Manninen m.fl., 2012).

I temat framkommer det dock att fåtal patienter berättade att de kunde känna sig utanför i sin egen vård till följd av att studenterna inte var kommunikativa med sina patienter. Detta resultat har emellertid inte tidigare beskrivits då samtliga studier visade på att studenterna hade en positiv upplevelse av kommunikation med patienterna. Dock berättade studenterna i tidigare forskning att de kunde välja att sitta tysta och lyssna medan handledarna talade med patienterna (Holst & Hörberg, 2012).

Resultaten av temat *Studenterna gör skillnad* visade att patienterna gärna ville släppa in studenterna i sin egen livsvärld, de kände sig förstådda och sedda av studenterna i deras vårdande. Patienternas längtan att få vara delaktig i sin egen vård och att de var tillmötesgående till studenterna skulle kunna motiveras och förklaras med Eriksons teori om de olika världarna. Patienternas inre värld är att förstå sig själva och deras situation i sitt lidande. Studenterna är där som vårdare och patienterna känner en trygghet och mening i att få hjälp och dela av sin inre värld till studenterna (Eriksson, 2018).

Tidigare forskning visade att studenterna strävade efter patienternas välbefinnande och trygghet i vården. De tog vara på patientmöten för att skapa och värna om dessa relationer (Holst & Hörberg, 2012). Erikssons (2018) teori om caritas skulle kunna vara förklaringen till studenternas drivkraft. Det var studenternas intentioner att ge patienterna kärlek och värme i vårdande som i sin tur bidrog till patienternas holistiska upplevelse av välbefinnande i sin situation. Studenterna berättade dock att patientrelationen kunde upplevas tuff när patienterna var mycket sjuka (Holst & Hörberg, 2012). I dessa situationer kan det vara extra viktigt att handledande sjuksköterskor bidrar i utbildandet av studenterna och arbeta utifrån kompetensbeskrivningen (2017) genom att stötta och hjälpa sina studenter att arbeta med sina känslor. Detta underbyggs av tidigare forskning då Johansson och Mårtensson (2019) diskuterade vikten av hur god handledning från handledare kan ha stor inverkan på hur sjuksköterskestudenten klarade av att utföra sina arbetsuppgifter och vägledde dem rätt. I examensarbetets resultat av temat Relationen är ett samspel framhävdes att både tiden som studenten spenderade vid patientens sida i varje vårdandemöte samt längden på patienternas inläggningsperiod på avdelningen verkade påverka patienternas upplevelse av studenternas vård i helhet. Längre inläggningsperiod var oftast en bidragande faktor till en positiv upplevelse av vårdrelationen. Erikssons (2018) teori om vårdrelationen ligger i linje med detta. Gemenskap via ansande, lekande och lärande är beroende av den tiden båda parter spenderar med varandra. Lärandet i Erikssons teori är i synnerhet tidsberoende då lärande av varandra inte kan ske utan att studenterna och patienterna spenderar tid tillsammans för att uppleva och observera varandra. Lärandet är viktigt för patienten då det är där den får hjälp och styrka från studenterna. Då kan de uttrycka sig om sin upplevelse av vården som i sin tur ger patienterna och studenterna förståelsen som kan behövas för lindrandet av patienternas lidande i sin sjukdom. Resultatet i temat *Studenterna gör skillnad* visade även

att patienterna berättade att studenterna hade en egenskap och fördel som vårdpersonalen inte hade. Denna fördel var studenternas frihet att kunna spendera mycket tid med patienterna för att lära känna dem på ett djupare plan än vad vårdpersonalen gjorde. I patientfokuserad handledning ska studenterna ansvara för sina patienter under hela sin VFU period. Studenterna ska kunna vårda patienterna på ett holistiskt sätt och kunna skapa en djup och nära vårdrelation med patienterna (Staun m.fl., 2010). Ordinarie personal inom vården har inte samma förutsättningar att uppnå detta då de i regel har fler patienter att ansvara för under sina pass. Patienternas upplevelse av att studenterna allmänt hade mer tid för dem under sina VFU-placeringar är därför inte avvikande. Tidigare forskning visade att studenterna medvetet utförde och gjorde små saker för patienterna utöver deras kliniska behov som deras sjukdomstillstånd krävde (Holst & Hörbergs, 2012). Erikssons (2018) teori om patienternas behov av att växa genom att få vara sig själva och utforska sitt lidande underbygger detta resultat. Här bidrar studenterna till lekandet genom att aktivt lyssna och vara närvarande i patienternas liv under sin VFU.

Handledning av legitimerade sjuksköterskor som synligt stöttar studenterna verkar även varit viktigt för patienterna. I temat *Kompetens* i detta examensarbete framkommer det att patienterna kunde uppleva otrygghet beträffande studenternas kompetens och utförande av vården. Detta kunde i sin tur leda till att patienterna förlitade sig mer på handledarna när de vårdades av studenterna i eftersträvan att kunna känna sig trygga i studenternas händer. Forskning i bakgrunden visade att god vårdrelation uppnåddes om en helhetssyn av patienterna fanns på plats. Det framkom även i tidigare forskning att denna nödvändiga uppfattning om patienterna inte kunde uppnås om inte god vägledning gavs av handledaren. Handledningen hjälper studenterna att bli mer självständiga, mer kapabla och ökar förståelsen för hur de kan skapa en bra vårdrelation (Johansson & Mårtensson, 2019). Det är legitimerade sjuksköterskors ansvar att bidra till tryggheten för patienterna när de vårdas av studenterna. Detta sker genom observation av studenterna i deras vårdande. Handledande sjuksköterska ska kunna ta över studenternas arbetsuppgifter om studenterna visar sig inte kunna utföra dessa rätt för att upprätthålla rätt kompetensnivå i vården och i syfte att skapa en patientsäker vård (Socialstyrelsen, 2021). Vidare visade resultatet av temat *Kompetens* att patienternas oro gentemot studenternas vård skapades även när patienterna visade sig ha förutfattade meningar och tankar om studenterna. Dessa förutfattade meningar kunde leda till att patienterna kände sig otrygga att söka hjälp hos studenterna. Studenternas upplevelser i tidigare forskning visar att även de kunde uppleva otrygghet och att de inte hade den kunskapen som krävdes till alla vårdsituationer med patienterna och att deras handledare kunde tendera att efterfråga för mycket av dem med patienterna.

Patienternas medvetna undvikande av studenternas vård på grund av sin oro bör uppmärksammas då det är oroväckande att flera patienter inte kan känna sig helt trygga i vården när de vårdas av studenterna. Socialstyrelsens (2021) rapport *Patienter i vårdutbildningar* förklarar att rätt kompetensnivå krävs i vården av patienter för att upprätthålla patientsäkerheten.

Resultatet av temat *Kompetens* visade att även om patienterna upplevde en känsla av oro och nervositet beträffande studenternas vård och deras bristande kunskaper fanns andra

patienter som kunde lita på att studenterna kunde utföra de vårdinsatser som behövdes. Dessa patienter krävde att de skulle vara väl informerade om sina vårdgivare för att kunna skapa denna tillit. De ville kunna förlita sig på att en handledare eller annan vårdpersonal kunde ansvara för studenterna och ta över situationen om det blev nödvändigt. Ännu ett viktigt resultat som framkom i temat var vikten av studenternas arbetskläder för skapandet av patienternas förtroende. Identiska arbetskläder på studenterna och vårdpersonalen kunde vara missvisande för patienternas förväntningar av vårdkvalitet. Studenternas användning av namnbrickor på VFU uppfattades positivt av patienterna och sågs som ett bra sätt att skilja på studenter och sjuksköterskor. Patienternas krav för att känna sig säkra och informerade om sina vårdare är deras rättigheter enligt lag. Det är sjukvårdspersonalens plikt enligt Patentlagen (SFS 2014:821) att vara uppriktig och transparent med patienterna om deras vårdare. Denna lag bidrar till patientsäkerheten och patienternas känsla av trygghet då de vet vilka som ansvarar för vården varje gång. Lagen speglar patienternas upplevelser och kan därför vara mycket relevant och väsentlig för att patienterna ska kunna känna ett välbefinnande när de vårdas. VFU regler om transparens om studenternas bakgrund och inlämning av misstanke och belastningsregister bidrar även till patienternas säkerhet då denna säkerhetsåtgärd förebygger att studenter med misstänkt bakgrund kan utföra vården (Hälsa, Vård och Välfärd, MDU, u.å.).

I resultatet av temat *Läroprocessen* framkom det att de flesta av patienterna visade förståelse för att studenterna inte hade samma erfarenhet eller kunskap som legitimerade sjuksköterskor. Tidigare forskning visade att studenterna kunde uppleva stress när de gjorde övergången från den teoretiska kunskapen och utbildningen till den praktiska. Det var en omställning för studenterna att ta hand om de aktuella patienterna. Patienterna kunde reagera och uppleva sin vård annorlunda från vad som stod i studenternas kurslitteratur (Laugaland m.fl., 2021). Tidigare forskning visade även att det var till studenternas fördel att utsättas för denna typ av stress och ansvar under sin praktik. Det förbereder och gör studenternas övergång till legitimerade sjuksköterskor till en skonsammare process (Piamjariyakul m.fl., 2021). Intressant i temat *Läroprocessen* var att resultatet visade att patienterna ville vara en del av studenternas läroprocess och kände att det var viktigt att studenterna fick möjligheten att träna sina kunskaper med riktiga patienter. Vårdrelationen enligt Eriksson, (2018) kännetecknas av ömsesidigheten ifrån vårdare men även från patienterna till sina vårdare. Patienternas förståelse för studenterna visar på att de kan förstå studenterna och att de kan känna ett medlidande med studenterna i deras påfrestande situation. I examensarbetets resultat av temat *Läroprocessen* framkom det att patienter kände en trygghet i att studenterna tog hjälp av varandra. Den öppna dialogen mellan studenterna gjorde att patienterna upplevde sig mera involverade och insatta i sin situation, vilket i sin tur bidrog till en positivare vårdupplevelse. Tidigare forskning visade att studenterna även kände sig mer trygga när de fick arbeta i par i patientnära arbete jämfört med när de arbetade självständigt. Denna modell för studenternas utbildning skapade förutsättningar där de kunde hjälpa varandra och reflektera över den vård patienterna fick (Holst & Hörberg, 2012).

6.1 Metoddiskussion

Den valda metoden i detta arbete är en allmän litteraturoversikt enligt Fribergs metod (2022a). Denna metod beskrivs skapa en översikt av valt forskningsområde som bygger på systematiskt vald forskning som diskuteras och vars likheter och skillnader ställs mot varandra. Enligt Friberg, (2022b) ska syftesfrågan och de sökingsresultat som generas av sökningar vara en indikation för vilken ansats som används oftast och vilka typer som bör då inkluderas i arbetet. Vid sökning genererades samtliga ansatser i de olika artiklarna där majoriteten bestod av kvalitativa artiklar. Inkludering av dessa tre olika ansatser ansågs därför bidra till att ämnet kan studeras och lyftas från olika perspektiv. Metoden empirisk intervjustudie hade kunnat användas då det är ett sätt att belysa ett problemområde som begränsat antal forskning har bedrivits kring. Denna metod bygger på att intervjua deltagarna för valt fenomen. Intervjun är formad efter valt syfte och är denna metod tillämplig för att belysa deltagarnas upplevelser eller erfarenheter av valt fenomen. Denna metod kräver dock mycket tid för att kunna säkerställa att processen av datainsamling görs på ett korrekt sätt samt för att bidra till välgrundade resultat (Danielson, 2017). En ytterligare anledning för vald metod är hur den kan skapa bra förutsättningar för vidare utveckling av forskningsområdet "patienters upplevelser av att vårdas av sjuksköterskestudenter" samt vägleda och inspirera framtida omvårdnadsarbete med stöd framtagna resultat och de nyckelfynd som belyser och beskriver patienternas upplevelser. Det var avsikten med detta examensarbete att belysa patienternas röster inom valt ämnesområde för att kunna bygga vidare på dessa upplevelser och utveckla ett bättre arbetssätt mellan studenterna och patienterna. Det slutliga valet av metod blev därför en allmän litteraturoversikt enligt Fribergs modell då denna metod lyfter och möjliggör en beskrivning av kunskapsläget samt en analys om patienternas upplevelser av studenternas vård med stöd av en samling av befintlig forskning (Friberg, 2022b). Igenom hela arbetet har begreppen bekräftelsebarhet, pålitlighet, trovärdighet, överförbarhet och validitet reflekterats kring i val av artiklar för att säkerställa examensarbetets kvalitet.

Enligt Friberg ska både kvalitativ forskning samt kvantitativ forskning ingå in en allmän litteraturoversikt för att skapa en välgrundad och omfattande analys. Den data som hittas kan sedan på ett strukturerat sätt framställas och synliggöra de olika aspekterna och faktorer som påverkar patienternas upplevelse av fenomenet (Friberg, 2022b). De kvalitativa lyfter fram och svara på bäst tillämpade sätt patienternas genuina upplevelse. Deras upplevelser beskrivs med subjektiva och ofta värdeladdade ord i artiklarna för att läsaren ska kunna förstå tydligt vad patienterna upplever kring fenomenet. Genom användning av de kvantitativa resultaten kan dessa upplevelser förstärkas av statistik som underlättar för att läsaren att se det som är av värde när det kommer till dessa upplevelser. Antalet kvantitativa artiklar som valdes till detta arbete var markant färre än de kvalitativa och artiklarna med mixad metod. Anledningen för detta är att det finns mycket få kvantitativa artiklar som fenomenet samt att de inte anses vara bäst tillämpade att svara på syftet. Dessa artiklar inkluderades för att styrka arbetet med statistik och data som understryker patienternas upplevelser. Begreppet validitet används till kvantitativa artiklars kvalitetssäkring. Begreppet indikerar om rätt instrument har använts för att mäta fenomenet i studien.

Självskattningsformulär användes till datainsamling i den kvantitativa artikeln. Detta tillvägagångssätt visar på validitet då formuläret tillåter respektive deltagare att uttrycka sina upplevelser på en skala som forskarna sedan kan jämföra för att få fram den data som framkommer av resultaten (Mårtensson, J. & Fridlund, B., 2017). Faktum att endast en artikel i arbetet är skriven med kvantitativ ansats kan anses som en svaghet i arbetet. Men de två artiklarna med mixad metod som har blivit inkluderade i arbetet kan kompensera för det. Genom inkludering av flera artiklar med olika ansatser kunde studiens trovärdighet och pålitlighet även styrkas (Polit och Beck, 2021).

Modellen för en allmän litteraturöversikt bör följas steg för steg men lämnar även rum för anpassningar beroende på arbetets valda fenomen och metod. Friberg menar att ett väl utfört examensarbete kräver en tydligt skriven och beskrivande dokumentering av genomförd analys i hela arbetet (Friberg, 2022b). Sökningar av artiklar genomfördes på tre olika databaser vilket medförde en ökad bredd av sökningar relevanta till arbetets syfte. Detta val medförde även en ökad trovärdighet och tillförlitlighet för examensarbetet (Polit och Beck, 2021). Respektive sökningar som gjordes på databaserna har dokumenterats i bilagor. Bilagorna innefattar sökvägarna som användes för att hitta artiklarna som användes till examensarbetet i syfte att dessa kan återskapas. Denna transparens av sökningar som gjorts i datainsamlingen är en bidragande faktor till arbetets bekräftelsebarhet då examensarbetet visar och förklarar tydligt hur sökningsprocessen har genomförts (Mårtensson, J. & Fridlund, B., 2017). Inspiration för sökord som användes till examensarbetet har hämtats från Karolinska institutet samt Mittuniversitet. Dessa lärosäten har sammanställt sökord som är bäst tillämpade till sökningar via CINAHL Plus samt PubMed. Trots denna samling på sökord har sökorden ändrats och förkastades under processen av datainsamling då vissa sökord inte genererade artiklar som kunde svara på syftet. Exempel på detta är hur orden "experience", "attitudes" och "views" användes för framtagning av artiklar med patienternas upplevelser i fokus. Emellertid var institutens enda förslag på sökord till upplevelser "experience".

I sökningskedet i arbetet bestämdes att samtliga artiklar skulle vara som äldst tio år på grund av att deras relevans kunde påverkas med äldre ålder. Sjuksköterskeyrket är i ständig utveckling och viktigt är att vården och handledning görs utifrån den nyaste forskningen inom ämnet (Socialstyrelsen, 2022). Detta ämnesområde är dock inte ett frekvent forskningsämne där flera accepterade artiklar publiceras per år. Av den anledningen bestämdes ett 10 årigt intervall för artiklarnas utgivningsår. Inkludering av artiklar vars deltagare bestod av både patienter samt studenter kan ses som en brist till detta examensarbete. Dessa artiklar hade det gemensamt att efter varje citat eller fynd som studien framvisat efterföljde det en markering för vilken deltagare det tillhörde. Dessa artiklar inkluderades med noggrannhet i examensarbetet efter säkerställande av att de upplevelser som beskrevs i respektive kapitel i artiklarna hade en tydlig referens till patienterna som intervjuades. Genom det kunde även arbetets trovärdighet stärkas då endast patienternas upplevelser inkluderades. Patienternas vårdkontext diskuterades även då patienter skulle ursprungligen endast erhålla somatisk vård. Exkluderingen av patienter som befann sig på en psykiatrisk vårdavdelning diskuterades även. Dessa patienter vårdas ofta av

psykiatrispecialiserade sjuksköterskor och var en farhåga att de studenter som befann sig i den vårdkontexten skulle vara där för att specialisera sig. Dessa studenter skulle då besitta en tidigare erfarenhet som studenter då kravet för specialisering är en tidigare genomförd grundutbildning i sjuksköterskeprogrammet. Denna förkunskap hade i sin tur varit en svaghet för arbetets överförbarhet, detta på grund av att fenomenets vårdkontext hade varit mycket brett och inte tillräckligt djupgående från de olika perspektiven, det vill säga de olika studenters roller (Mårtensson, J. & Fridlund, B., 2017). Inkluderingen av dessa patienters upplevelser grundas i att trots patienternas psykiatriska sjukdom och att de befann sig på en psykiatrisk vårdavdelning var det enbart studenter i sin grundutbildning vid sjuksköterskeprogrammet som vårdade. Dessa studenter hade därför inte några tidigare erfarenheter av sjuksköterskeyrket. Slutligen bestämdes det att inte begränsa patienternas vårdkontext till enbart somatisk vård då avsikten med detta examensarbete var att skapa en översikt och beskriva de olika upplevelsena patienter har av studenternas vårdande. Det var av intresse att beskriva vad patienterna som vårdades för sitt psykiatriska lidande upplevde för att bidra till den allmänna litteraturöversikten i analysen. Denna inkludering bidrog till trovärdigheten då viktiga insikter från patienterna inom denna vårdkontext inte förbisågs och kunde ytterligare beskriva vilka upplevelser patienterna upplever i studenternas vård. Det bestämdes även att enbart begränsa patienternas ålder till 18 år och äldre eftersom arbetet ansågs bäst kunna besvaras av vuxna med bra förmåga att beskriva sina upplevelser. Patienter yngre än 18 år är dessutom inte myndiga och kan därför inte ge sitt godkännande och samtycke för deltagning i studierna (Polit & Beck, 2021). Genom denna begränsning kan även arbetets överförbarhet förtydligas.

Pålitligheten i examensarbetet diskuterades i samband med hur egna upplevelser i genomförda VFU perioder skulle kunna vara ett hinder. Pålitligheten i ett arbete visas genom ärligheten gentemot läsaren beträffande förkunskaper om valt ämne som kan finnas. Utan reflektion och medvetenhet om denna aspekt hade arbetet kunna försvagas då det minskar dess pålitlighet (Mårtensson, J. & Fridlund, B., 2017). Med fördel skrevs arbetet av två författare då det motverkar egna åsikter och förutfattade meningar om fenomenet som skulle kunna påverka resultatet. Arbetet har dessutom genomgått flertal opponeringar av handledare och andra studenter som har belyst svagheter under arbetets utveckling och bidragit till att rätt och trovärdiga resultat presenteras i det slutliga arbetet. Det har även kunnat stärka arbetets trovärdighet då innehållet har kritiskt granskats genomgående i skrivandet (Mårtensson, J. & Fridlund, B., 2017).

6.2 Etikdiskussion

Genom arbetet har en god forskningssed och rätt referenshantering väglett arbetet och de steg som tagits i skrivandets utveckling (SFS 2019:504). För att styrka arbetet och producera en forskningsankrad text har artiklarna även behövt vara vetenskapligt accepterade.

Artiklarnas kvalitetsgranskning enligt Fribergs metodbeskrivning har säkerställt artiklarnas relevans för arbetet samt att samtliga artiklar följer etiskt riktig forskningssedd beträffande sina deltagare samt hantering av data (Friberg, 2022a). APA-dokumentation samt forskningsetik och regler enligt CODEX (2021) användes för att undvika plagiat och för att på ett korrekt sätt referera till respektive litteratur och artiklar (American Psychological Association, 2019). Egna uppfattningar om ämnesområdet har även uppmärksammats vilket har resulterat i en noggrann granskning av insamlade data flertal gånger. Genom det har ingen del av resultaten blivit exkluderade till följd av egna åsikter samt att resultaten från artiklarna objektivt har kunnat ses och skrivits i examensarbetet (Kjellström, 2017).

7 SLUTSATSER

Patienternas betydelse i vården är stor och deras upplevelse är viktig för studenternas vårdande. I resultatet framkom att patienterna visade sig vilja vara en del av studenternas resa till att bli legitimerade sjuksköterskor och hade en stor förståelse för deras behov av praktisk träning på avdelningarna. Resultaten visar att patienterna tenderade att jämföra studenternas vård med vårdpersonalens. Vissa egenskaper hos studenterna kunde patienterna uppskatta mycket exempelvis kände patienterna sig allmänt mer sedda av studenterna än vårdpersonalen där studenterna var måna om att värna om patienternas värde som människor bakom själva patienterna. Det framkom även att patienterna kunde uppleva rädslor och oro för studenternas kompetens att vårda. Dessa känslor byggde delvis på patienternas stereotypa bild av studenterna, men även upplevelser av dåligt självförtroende hos studenterna kunde påverka patienternas holistiska upplevelse av vården. Resultaten tyder även på att en styrka kan finnas i studenternas samarbete då patienter upplevde en trygghet i studenternas diskussioner om patienternas vård. Patienterna kunde även då känna sig mer insatta i sin egen vårdsituation. Resultaten indikerar även att ett samarbete mellan patienterna, studenterna samt handledare krävs i eftersträvan av den optimala patientupplevelsen i studenternas vård.

8 FÖRSLAG PÅ VIDARE FORSKNING

Denna allmänna litteraturoversikt har skapat en helhetssyn av patienternas upplevelser av studenternas vårdande. Fenomenet i sig upplevs ha begränsat med forskning och det anses därför vara viktigt att vidare forska valt ämnesområde på liknande sätt för att skapa en

bredare grund för förståelse av fenomenet. Intressant skulle vara att göra en empirisk forskning om fenomenet i en mer begränsade vårdkontext. Då resultaten visar att patienterna upplever en tydlig fördel i studenternas samarbete i patientvården är den kontexten av fenomenet värd att utforska. Sådana studier skulle kunna vara en indikator för vad patienterna anser vara den bästa modellen att utgå ifrån i VFU. Pediatriska patienter ingick inte i denna litteraturöversikt av tidigare motiverade beslut. Den patientgruppen skulle kunna ha en mycket annorlunda upplevelse av hur studenterna vårdar. Vid läsning av samtliga artiklar i resultatet uppmärksammades det att anhörigas perspektiv enstaka gånger fanns med i artiklarna. Den vinkeln till fenomenet skulle även kunna belysa andra aspekter till fenomenet då patienterna i många fall skulle kunna känna sig mera bekväma med att berätta om sina upplevelser till sina anhöriga.

REFERENSER

*Stjärnmärkta artiklar användes till resultatet av examensarbetet.

American Psychological association. (2019). *Publication Manual of the American Psychological Association*. (7 upplagan.). American psychological Association.

*Andersson, N., Ekebergh, M., & Hörberg, U. (2020). Patient experiences of being cared for by nursing students in psychiatric education unit. *Nordic journal och nursing research*, 40(3), 142-150. Doi: <https://doi.org/10.1177/2057158519892187>

Blomberg, Bisholt, B., Kullén Engström, A., Ohlsson, U., Sundler Johansson, A., & Gustafsson, M. (2014). Swedish nursing students' experience of stress during clinical practice in relation to clinical setting characteristics and the organisation of the clinical education. *Journal of Clinical Nursing*, 23(15-16), 2264–2271. <https://doi.org/10.1111/jocn.12506>

Carmnes, U-B. (2000). *Klinisk/tillämpad utbildning ur studenters och handledare perspektiv: om mästergesällärande och högskolemässighet i vård- och sociala omsorgsutbildningar*. (2000:1 AR). Högskoleverket.

CODEX (2021). Regler och riktlinjer för forskning. Hämtad 2022-12-14 från <https://www.codex.uu.se/>

Danielson, E. (2017). Kvalitativ forskningsintervju. I Henricson, M., (Red.), *Vetenskaplig teori och metod*. 2:a upplagan. (s. 143-153). Lund: Studentlitteratur.

*Domantay, A., (2021). The experiences of patients receiving care from nurse interns: a phenomenological study. *In African Journal of Health, Nursing* 4(1), 40–53. https://abjournals.org/ajhnm/wp-content/uploads/sites/18/journal/published_paper/volume-4/issue-1/AJHNM_OFLLMMQ06.pdf

Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationsdirektivet. Hämtad 2022-11-03 från <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=celex:32005L0036>

Eriksson, K. (2018). *Vårdvetenskap. Vetenskapen om vårdandet. Om det tidlösa I tiden*. Stockholm: Liber.

Eriksson, K. (2014). *Vårdprocessen*. Stockholm: Liber.

- *Eskilsson, C., Carlsson, G., Ekebergh, M., & Hörberg, U. (2015) The experiences of patients receiving care from nursing students at a Dedicated Education Unit: A phenomenological study. *Nurse Education Today*, 15(5), 353-358. Doi: <https://doi.org/10.1016/j.nepr.2015.04.001>
- Friberg, F. (2022a). *Att göra en integrerande sammanställning av kvalitativ forskning – inspirerad av metasyntes*. Friberg, F., (Red.). *Dags för uppsats - vägledning för litteraturbaserade examensarbeten*. 4:e upplagan. (s. 169-182). Lund: Studentlitteratur.
- Friberg, F. (2022b). *Att göra en litteraturoversikt av kvantitativ och kvalitativ forskning*. Friberg, F (Red.), *Dags för uppsats - vägledning för litteraturbaserade examensarbeten*. 4:e upplagan. (s. 185-198). Lund: Studentlitteratur.
- Fridlund, B., & Mårtensson, J. (2017). Kritisk incident teknik. I Henricson, M., (Red.), *Vetenskaplig teori och metod*. 2:a upplagan. (s. 155-165). Lund: Studentlitteratur.
- *Gallagher, P., & Carey K. (2012). Connecting with the Well-Elderly Through Reminiscence: Analysis of Lived Experience. *Educational Gerontology*, 38(8), 576-582. Doi: <https://doi-org.ep.bib.mdh.se/10.1080/03601277.2011.595312>
- Hellström-Hyson, E., Mårtensson, G., & Kristofferzon, M.-L. (2012). To take responsibility or to be an onlooker. Nursing students' experiences of two models of supervision. *Nurse Education Today*, 32(1), 105–110. <https://doi-org.ep.bib.mdh.se/10.1016/j.nedt.2011.02.005>
- Holmström, I. (2022). Personcentrerad vård. I vårdvetenskapliga begrepp I teori och praktik I L. Wiklund Gustin & M. Asp (Red.), *Vårdvetenskapliga begrepp i teori och praktik* (s. 429-438). Lund: Studentlitteratur.
- Holst, H. E. E., & Hörberg, U. (2012). Students' learning in an encounter with patients – supervised in pairs of students. *Reflective Practice. International and Multidisciplinary Perspectives*, 13(5), 693-70. Doi: <https://doi-org.ep.bib.mdh.se/10.1080/14623943.2012.670623>
- Holst, H. (2017). *Det lärande utrymmet - lärande och vårdande möten mellan patienter, studentpar och handledare vid Utvecklande och Lärande VårdEnheter*. (Linneaus University Dissertations No 291/2017) [Doktorsavhandling, Linnéuniversitet]. Digitala Vetenskapliga Arkivet. <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1138256/FULLTEXT01.pdf>

- *Hwang, H., Wang, H., Tu, C., Chen, S. & Chang, S. (2014). Reciprocity of service learning among students and paired residents in long-term care facilities. *Nurse Education Today*. 34(5), 854-859. Doi: <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2012.04.001>
- Högskoleförordningen. (2021). *Högskoleförordningen (1993:100)*. Hämtad 2021 – 11 – 28 från https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/hogskoleforordning-1993100_sfs-1993-100
- *Jakobsen, F., Galassou, E, N., Kirkeby, L., & Hansen, T, B., (2021) Patients` experiences of being treated by an interprofessional student team compared with unprofessional treatment by residents supported by nurses: a case study. *Journal of interprofessional care*, 35(4), 546–551. <https://doi.org/10.1080/13561820.2020.1763276>
- Johansson, B., & Mårtensson, L. B. (2019). Ways of strategies to knowing the patient described by nursing students. *Nurse Education in Practice.*, 38(120–125). <https://doi.org/10.1016/j.nepr.2019.06.003>
- Karolinska institut. (2022, 4 oktober). *Sökteknik*. Sökteknik | Karolinska Institutet Universitetsbiblioteket (ki.se) Hämtat 22-09-18 från <https://kib.ki.se/soka-vardera/soka-information/sokteknik>
- Kobe, S.C., Downing, C. & Poggenpoel, M. (2020). Final-year student nurses' experiences of caring for patients. *Curationis* 43(1), a2033. Doi: <https://doi.org/10.4102/curationis.v43i1.2033>
- Källström, S. (2017). Forskningsetik. Henricson, M., (Red.), *Vetenskaplig teori och metod*. 2:a upplagan. (s. 57-77). Lund: Studentlitteratur.
- Laugaland, K., Kaldestad, K., Espeland, E., McCormack, B., Akerjordet, K., Aase, I., (2021). Nursing students' experience with clinical placement in nursing homes: a focus group study. *BMC Nursing*, 159(21), 1-13. Doi: <https://doi.org/10.1186/s12912-021-00690-4>
- Liljedahl, M., Boman, L.E., Fält, C.P. (2015). What students really learn: contrasting medical and nursing students' experiences of the clinical learning environment. *Adv in Health Sci Educ* 20, 765–779. Doi: <https://doi.org/10.1007/s10459-014-9564-y>
- Manninen, K., Henriksson, E. W., Scheja, M., Silén, C. (2013). Authenticity in learning – nursing students' experiences at a clinical education ward. *Health education*, 113(2) 132-143. Doi: 10.1108/09654281311298812

- *McMahon-Parkes, K., Chapman, L. & James, J. (2016). The views of patients, mentors and adult field nursing students on patients' participation in student nurse assessment in practice. *Nurse education in practice*, 16(1), 202–208.
<https://doi.org/10.1016/j.nepr.2015.08.007>
- *Moore, G., Lidster, N., Boyd, K., Archer, T., Kates, N. & Stobbe, K., (2015). Presence with purpose: attitudes of people with developmental disability towards health care students. *Medical education*, 49(7), 731–739. <https://doi.org/10.1111/medu.12751>
- Mårtensson, J., & Fridlund, B., (2017). Vetenskaplig kvalitet I examensarbete. I. M. Henricson (Red.), *Vetenskaplig teori och metod*. 2:a upplagan (s. 143-153). Lund: Studentlitteratur.
- Mälardalens högskola. (2021). *VFU - sjuksköterskeprogrammet*. Hämtad 2021-11-20 från <https://www.mdh.se/student/handbok-under-studietiden/vfu---kombinera-teori-med-praktik-i-verksamhetsforlagd-utbildning/vfu---sjukskoterskeprogrammet>
- Mälardalens Universitet. (2022). Patientfokuserad handledning: Att vårda och lära utifrån patienten. Hämtad 2022-11-08 från: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwifluLfpp_7AhUoSfEDHWXxA14QFnoECBAQAQ&url=https%3A%2F%2Fmdh.instructure.com%2Fcourses%2F4020%2Ffiles%2F533448%2Fdownload%3Fwrap%3D1&usg=AOvVaw36N-UTV2HPn1Tn1pH9KscA
- Mälardalens Universitet. (2022). Sjuksköterskeprogrammet, Eskilstuna. Hämtad 2022-11-23 från: <https://www.mdu.se/utbildning/program/sjukskoterskeprogrammet-eskilstuna>
- Nationalencyklopedin. (2022). *Patient*. Hämtad 2022-12-04. från <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/patient>
- Park, E., & Choi, J. (2020). Attributes associated with person-centered care competence among undergraduate nursing students. *Res Nurs Health*. 43, 511– 519.
<https://doi.org/10.1002/nur.22062>
- Piamjariyakul, U., Keener, A. T., Smothers, A., Young, S., Shafique, S., McDill, S., Keech, K., Petite, T., & Pacheco, C. (2021). Mentoring undergraduate nursing students in palliative home care research. *Teaching and learning in nursing*, 16(4), 423-428. Doi: <https://doi.org/10.1016/j.teln.2021.05.001>

- Polit, D. F., & Beck, C. T. (2021). *Nursing Research: generating and assessing evidence for nursing practice*. 11:e upplagan. Wolters Kluwer.
- Powers, S. C., Morris, M. H., Flynn, H., & Perry, J. (2019). Faculty-Led Role-Play Simulation: Going Live to Teach Patient-Centered Care to Nursing Students. *The Journal of nursing education*, 58(11), 665–668. <https://doi.org/10.3928/01484834-20191021-10>
- Pålsson, Y., Mårtensson, G., Swenne, L.C., Ädel, W., & Engström, M. (2017). A peer learning intervention for nursing students in clinical practice education: A quasiexperimental study. *Nurse Education Today*, 51, 81-87.
<http://dx.doi.org/10.1016/j.nedt.2017.01.011>)
- SFS 2014:821. *Patientlag*. Patientlag (2014:821) Svensk författningssamling 2014:2014:821 t.o.m. SFS 2022:1254 - Riksdagen
- SFS 2019:504. *Lagen om ansvar för god forskningssed och prövning av oredlighet i forskning*. Lag (2019:504) om ansvar för god forskningssed och prövning av oredlighet i forskning Svensk författningssamling 2019:2019:504 t.o.m. SFS 2019:1150 - Riksdagen
- *Smeltzer, S. C., Mariani, B., Gunberg Ross, J., de Mange, E. P., Meakim, C. H., Bruderle, E., & Nthenge, S. (2015). Persons with Disability: Their Experiences as Standardized Patients in an Undergraduate Nursing Program. *Nursing education perspectives*, 36(6), 398–400. <https://doi.org/10.5480/15-1592>
- Staun, Bergström, B., & Wadensten, B. (2010). Evaluation of a PBL strategy in clinical supervision of nursing students: Patient-centred training in student-dedicated treatment rooms. *Nurse Education Today*, 30(7), 631–637.
<https://doi.org/10.1016/j.nedt.2009.12.013>
- *Strömwall, A., ozolins, L. L., & Hörberg, U. (2018). “Seeing the patient as a human is their priority”- Patients’ experiences of being cared for by pairs of student nurses. *Journal of Nursing Education and Practice*, 8(7). Doi: <https://doi.org/10.5430/jnep.v8n7p97>
- Socialstyrelsen. (2018). *Socialstyrelsens Termbank*. Hämtad 2021-11-26 från <https://termbank.socialstyrelsen.se/?TermId=626&SrcLang=sv>

Socialstyrelsen. (2021). *Patientsäkerhet i vårdutbildningar*. Hämtad 2022-09-15 från <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2021-10-6748.pdf>

*Suikkala, A., Koskinen, S., Katajisto, J., & Leino-Kilpi, H. (2020) Congruence between nursing students' and patients' views of student-patient relationships. *Advances in health sciences education : theory and practice*, 26(1), 79–115. <https://doi.org/10.1007/s10459-020-09972-z>

Svensk sjuksköterskeförening (2017a). *Kompetensbeskrivning för legitimerad sjuksköterska*. Stockholm: Svensk sjuksköterskeförening.

Svensk sjuksköterskeförening. (2022). *ICN:s etiska kod för sjuksköterskor*. Hämtad 2022-11-01 från <https://swenurse.se/download/18.7104a0bd1817fce0092f0133/1656659417947/A4%20ICN%20Etiska%20kod%20uppslag.pdf>

Svensk sjuksköterskeförening. (2021). Svensk sjuksköterskeförenings strategi för utbildningsfrågor. Hämtad 2022-11-22 från <https://swenurse.se/download/18.470a6c13179f5bffd92613ab/1623739612957/Strategi>

Vårdhandboken (2020). Personcentrerad vård: Camilla Udo. <https://www.varldhandboken.se/arbetssatt-och-ansvar/bemotande-i-varld-och-omsorg/bemotande-i-varld-och-omsorg-vardegrund/personcentrerad-varld/>

Östlundh, L. (2022) Informationssökning. Friberg, F (Red.), *Dags för uppsats - vägledning för litteraturbaserade examensarbeten* (s. 79 -109). Lund: Studentlitteratur.

BILAGA A: SÖKMATRIS

Databas och datum	Sökord	Urval	Antal träffar	Antal läst abstract	Antal lästa hela artiklar	Valda artiklar
CINAHL PLUS 2022-09-04	Patient experience OR patient perceptions OR patient attitudes OR patient views AND elderly AND students.	Full text, peer reviewed, 2012-2022, English language	14	10	2	Nr. 3
CINAHL PLUS 2022-09-22	“patient attitude” AND nurs* student	Peer reviewed, 2012-2022, English language	67	12	5	Nr. 4 Nr. 7 Nr. 9
PubMed 2022-09-17	“patients experience” AND student nurse care	2012-2022 English language	17	2	1	Nr. 2
CINAHL PLUS 2022-09-14	“patient attitudes” (MW subject headings) AND nursing student caring for patients	Peer reviewed, 2012-2022, English language	14	8	3	Nr. 5 Nr. 6

PubMed 2022-09-22	Patient views AND Student-patient relation	2012-2022 English language	5	3	3	Nr. 1
CINAHL PLUS 2022-09-22	“Nursing students” AND patients experience AND student-patient relations	Peer reviewed 2012-2022 English language	145	7	3	Nr. 10
SwePub 2022-10-12	“Patients experiences student nurses”	Referegranskad Engelska	19	12	2	Nr. 8
CINAHL PLUS 2022-11-08	“Nurse intern” AND “patient experience” AND care	Peer reviewed 2012-2022 English language	83	25	9	Nr. 11

BILAGA B: KVALITETSGRANSKNING

Artikel nummer	Finns det en tydligt beskriven problemformulering?	Finns det ett tydligt beskrivet syfte?	Finns det en tydligt beskriven metod?	Finns det en tydlig beskrivning av deltagarna?	Svarar resultatet på syftet?	Framför resultatet på ett tydligt sätt?	Förs det en diskussion kring metoden?	Förs det en diskussion kring resultatet?	Förs det ett etiskt resonemang?
Nr. 1	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Nr. 2	ja	ja	ja	nej	Ja	ja	ja	ja	ja
Nr. 3	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	nej
Nr. 4	Ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Nr. 5	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Nr. 6	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Nr. 7	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	nej
Nr. 8	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Nr. 9	ja	ja	ja	ja	ja	ja	nej	ja	nej
Nr.10	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja
Nr. 11	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja

BILAGA C: ARTIKELMATRIS

Artikel nummer	Författare	Titel	Tidskrift År Land	Syfte	Metod	Resultat
Nr. 1	Suikkala, A., Koskinen, S., Katajisto, J. & Leino-Kilpi, H.	Congruence between nursing students' and patients' views of student-patient relationships	Advances in Health Sciences Education 2020 Finland	To analyze the congruence between nursing students' and patients' and what factors shape the views of nursing students and patients regarding the student- patient relationship.	Ansats: Tvärsnittsstudie, Kvantitativ. Urval: 187 sjuksköterske- studenter och 187 patienter Datainsamling: Självskattnings- formulär Dataanalys: Innehållsanalys	Relationen med studenterna upplevdes inte ensidig eller mekanisk. Patienterna upplevde sig involverade i relationen och en del av vården studenterna gav.
Nr. 2	Eskilsson, C., Carlsson, G., Ekebergh, M., & Hörberg, U.	The experiences of patients receiving care from nursing students at a Dedicated Education Unit: A phenomenological study	Nurse Education Today 2015 Sweden	To describe how patients experience being cared for by nursing students, in a clinical context at a Dedicated Education Unit.	Ansats: En fenomenologisk studie, Kvalitativ Urval: 11 patienter Datainsamling: ostrukturerade intervjuer Dataanalys: Fenomenologisk analys	Patienterna kände en frustration och osäkerhet när studenterna inte involverade patienterna i läroprocessen och själva var osäkra. Patienterna var villiga och föredrog att delta i studenternas läroprocess.
Nr. 3	Gallagher, P., & Carey K.	Connecting with the Well-Elderly Through Reminiscence: Analysis of Lived Experience	Educational Gerontology USA 2012	The aim this study, is to clarify the meaning and experience of reminiscing for the student and the diverse elder.	Ansats: Hermeneutisk- studie, kvalitativ Urval: 16 sjuksköterske- studenter och 21 äldre patienter Datainsamling: Ostrukturerade intervjuer Dataanalys: Hermeneutisk analys	De äldre uppskattade dem djupa, långa konversationerna med studenterna som resulterade i djupare kontakt och bidrog till vårdrelationen. Genom interaktionen släppte många av de äldre taget om negativa stereotyper de hade om studenterna innan.

Nr. 4	Moores, G., Lidster, N., Boyd, K., Archer, T., Kates, N. & Stobbe, K.	Presence with purpose: attitudes of people with developmental disability towards health care students	MEDICAL EDUCATION 2015 Ontario, Canada.	To identify the attitudes, comfort level and preferences of individuals with developmental disability (DD) towards the presence and involvement of medical and nursing students during clinical encounters.	Ansats: Kvalitativ studie metodik Urval: 22 patienter Datainsamling: Ostrukturerade fokusgrupp intervjuer Dataanalys: Tematisk analys	Majoriteten av patienterna bejakade studenternas närvaro och uppskattade att få bidra till studenternas utbildning. Patienterna kände sig värdefulla när de fick förklara sitt hälsotillstånd för studenterna. En del av patienterna upplevde obehag och osäkerhet att ha studenterna närvarande. Då de inte litade på de i samma utsträckning som ordinarie personal
Nr. 5	McMahon-Parkes, K., Chapman, L. & James, J.	The views of patients, mentors and adult field nursing students on patients' participation in student nurse assessment in practice	Nurse Education Today 2016 United Kingdom	The aim of this study was to evaluate patients', carers', mentors' and adult field nursing students' experiences of patients and carers.	Ansats: Utforskande kvalitativ design Urval: 4 patienter Datainsamling: Semistrukturerade - intervjuer Dataanalys: Tematisk analys	Patienterna uppmärksammade studenternas bristfälliga kunskap och vill hjälpa dem att ge bättre vård för framtida patienter.
Nr. 6	Hwang, H., Wang, H., Tu, C., Chen, S. & Chang, S.	Reciprocity of service learning among students and paired residents in long-term care facilities	Nurse Education Today 2014 Taiwan	To develop an ISL project focusing on caring for the elderly and to evaluate its effects in both elderly residents and students.	Ansats: Mixad metod design Urval: 59 patienter och 210 studenter Datainsamling: Ostrukturerade intervjuer Dataanalys: Innehållsanalys	Patienterna kände sig kraftfulla och glada av studenternas närvaro och energi. Patienterna upplevde en frustration när studenterna var högljudda i gemensamma rummen där det brukade vara tystnad.

Nr.7	Smeltzer, S., Mariani, B., Gunberg, J., de Mange, E., Colleen, M., Bruderle, C. & Sera, N.	Persons with Disability: Their Experiences as Standardized Patients in an Undergraduate Nursing Program	Nurse Education Perspectives 2015 USA	The purpose of the study was to increase understanding of the experiences of those serving as SPWDs and identify strategies to improve the experience for them and for nursing students.	Ansats: Kvalitativ design Urval: 10 patienter Datainsamling: Fokus grupp semistrukturerade - intervjuer via telefon Dataanalys: Innehållsanalys	Patienterna kände en ny livsvilja och mening efter att ta del i studenternas utveckling. Helt över kände patienterna sig glada och positiva och talade om sin lust att ge tillbaka till samhället.
Nr .8	Strömwall, A., Ozolins, L. L. & Hörberg, U.	“Seeing the patient as a human is their priority” - Patients’ experiences of being cared for by pairs of student nurses	Journal of Nursing Education and Practice 2018 Sverige	To describe how patients experience being cared for by pairs of student nurses.	Ansats: Kvalitativ design Urval: 17 patienter Datainsamling: Ostrukturerade intervjuer Dataanalys: Induktiv analys	Patienterna upplever att studenterna har ett intresse och inlevelse när de sak vårda patienterna. Patienterna kände en trygghet i att studenterna kunde ta stöd av varandra i paret och de kunde lita på att studenterna sökte hjälp hos sina handledare.
Nr 9.	Jakobsen, F., Glassou, E, N., Kirkeby, L., & Hansen, T, B.	Patients’ experiences of being treated by an interprofessional student team compared with unprofessional treatment by residents supported by nurses: a case study	Journal of interprofessiona l care 2021 Danmark	To identify and compare patients’ experiences of being treated by an interprofessional student team versus being treated by a resident doctor and nurses unprofessionally in an orthopedic outpatient clinic.	Ansats: Mixad metod Urval: 28 studentpatienter och 18 ordinariepatienter Datainsamling: Frågeformulär och vårdgivnings semistrukturerade - intervjuer via telefon Dataanalys: Beskrivande analys.	Majoriteten av studenternas patienter uppgav att de inte reflekterade över om studenter vårdade de. Studenternas patienter sa att erfarna sjuksköterskor var uppenbarligen bättre på vissa kliniska vårdinsatser än vad studenterna var.

Nr 10.	Andersson, N., Ekebergh, M., & Hörberg, U.	Patient experiences of being cared for by nursing students in psychiatric education unit	Nordic journal and nursing research 2020 Sverige	To describe patients' experiences of being cared for by student nurses in a psychiatric education unit.	Ansats: Kvalitativ Urval: 17 patienter Datainsamling: Livsvärlds intervjuer och observations-intervjuer via telefon Dataanalys: Fenomenologisk analys	Patienterna upplevde att studenternas kunskaps nivå och erfarenheter skapade både möjligheter och hinder i sin vårdupplevelse. Patienterna kände att studenternas läroprocess i vårdandet av dem krävde extra energi.
Nr.11.	Domantay, A., Algamdi, M., Hanin, A., Afkar, A., Albawi,F., Albawi, S., & Alghamdi, J.	The experiences of patients receiving care from nurse interns: A phenomenological study	African Journal of Health, Nursing and Midwifery 2021 Sydafrika	To explore the experiences of patients cared for by nurse interns in Saudi Arabia.	Ansats: Kvalitativ Urval: 6 patienter Datainsamling: Semistrukturerade - intervjuer Dataanalys: Tematisk analys	Patienterna upplevde att det var viktigt med studenternas identifierande i vården. Studenternas beteenden och inställning till patientrelationen var avgörande för bra vård för patienterna.

Box 883, 721 23 Västerås **Tfn:** 021-10 13 00
Box 325, 631 05 Eskilstuna **Tfn:** 016-15 36 00
E-post: info@mdh.se **Webb:** www.mdu.se